

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Venkov 21. století: problémy vs. nové příležitosti a výzvy

Předkládá: Kateřina Černá

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milan Lindner, Ph.D.

Plzeň 2021

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kateřina ČERNÁ**
Osobní číslo: **R18B0175P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Venkov 21. století: problémy vs. nové příležitosti a výzvy**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Rozvoj venkova
3. Mikroregion Radnicko
4. Analýza mikroregionu Radnicko
5. Závěr

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- MAIER K., ČTYROKÝ J., VOREL J., FRANKE D. Územní plánování a udržitelný rozvoj. 1. vyd. ABF ? Nakladatelství ARCH, Praha 2008. ISBN 978-80-86905- 47-1
- PĚLUCHA M. a kol. Rozvoj venkova v programovacím období 2007 ? 2013 v kontextu reformy SZP EU. Vyd. 1. Ireas, v Praze 2006. ISBN 80-86684-42-3
- URBÁŠKOVÁ H. Udržitelný rozvoj venkova. Vyd. 1. Akademické nakladatelství Cerm , s.r.o, v Brně 2012. ISBN 978-80-7204-819-9
- BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: GaREP, spo. s.r.o., 2007, ISBN 80-251-19-5.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Milan Lindner, Ph.D.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **29. března 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

JUDr. Petra HRUBÁ SMRŽOVÁ, Ph.D. (v.z.)



JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan



JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. srpna 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Venkov 21 století: problémy vs. nové příležitosti a výzvy“ zpracovala samostatně a že jsem uvedla a vyznačila všechny potřebné odkazy na citace dle autorského zákona a obecných zvyklostí.

V Plzni 20.3.2021



.....

Kateřina Černá

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Milanovi Lindnerovi, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracování mé bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala starostce obce Újezd u Svatého Kříže paní Aleně Mankové a zastupitelce obce Lhotka u Radnic paní Anně Srbové za poskytnuté informace.

Obsah

Úvod.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 Venkov.....	10
1.1 Základní pojmy a definice venkova.....	10
1.1.1 Obec.....	10
1.1.2 Sídlo.....	10
1.1.3 Definice venkova.....	11
1.2 Funkce venkova.....	12
1.2.1 Produkční funkce.....	12
1.2.2 Rekreační funkce.....	12
1.2.3 Residenční funkce.....	13
1.3 Vývoj venkova.....	13
1.3.1 Vývoj venkova po roce 1989.....	14
1.3.2 Porevoluční vývoj veřejné správy na venkově.....	15
1.3.3 Zákon o obcích.....	16
2 Rozvoj venkova.....	17
2.1 Regionální politika EU a ČR.....	17
2.2 Aktéři rozvoje.....	19
2.2.1 Evropská úroveň.....	19
2.2.2 Národní úroveň.....	20
2.2.3 Krajská/regionální úroveň.....	21
2.2.4 Lokální úroveň.....	21
2.2.5 Místní akční skupiny (MAS).....	23
2.3 Nástroje rozvoje venkova.....	23
2.3.1 Administrativní nástroje.....	24
2.3.2 Koncepční nástroje.....	24
2.3.3 Institucionální nástroje.....	25
2.3.4 Věcné nástroje.....	25
2.3.5 Sociálně-psychologické nástroje.....	26
2.3.6 Finanční nástroje.....	26
2.4 Finanční podpora rozvoje.....	27
2.4.1 Program rozvoje a podpory venkova.....	27
2.4.2 Metoda LEADER.....	28

2.4.3 Národní dotace	29
2.5 Problémy rozvoje venkova.....	31
2.5.1 Pracovní příležitosti	31
2.5.2 Finanční prostředky.....	32
2.5.3 Dopravní infrastruktura.....	32
2.5.4 Občanská vybavenost.....	32
2.5.5 Stárnutí populace venkova	33
PRAKTICKÁ ČÁST	34
3 Výsledky a analýza dotazníku „Územní rozvoj“	34
3.1 Výsledky dotazníkové šetření	34
3.2 Analýza dotazníkového šetření	35
3.3 Doporučení pro územní rozvoj.....	36
4 Mikroregion Radnicko	38
4.1 Vymezení a charakteristika mikroregionu	38
4.2 Atraktivity mikroregionu	38
4.2.1 Občanská vybavenost.....	38
4.2.2 Dopravní infrastruktura.....	39
4.2.3 Turistika	40
4.2.4 Veřejná správa.....	40
4.2.5 Zájmová sdružení a spolky.....	41
4.3 Hodnocení mikroregionu	41
4.4 Analýza obce Újezd u Svatého Kříže.....	42
4.4.1 Poloha a charakteristika obce	43
4.4.2 Silné stránky obce	43
4.4.3 Slabé stránky obce.....	45
4.4.4 Strategický plán obce	46
4.4.5 Vize a plány obce.....	46
4.4.6 Hodnocení obce.....	46
4.5 Analýza obce Lhotka u Radnic	47
4.5.1 Poloha a charakteristika obce	47
4.5.2 Silné stránky obce	48
4.5.3 Slabé stránky obce.....	49
4.5.4 Vize a plány obce	50
4.5.5 Hodnocení obce.....	50
4.6 Srovnání obcí	51
4.7 Výsledky a analýza dotazníku „Mikroregion Radnicko“.....	51

4.7.1 Výsledky dotazníkového šetření	51
4.7.2 Analýza dotazníkového šetření	53
4.7.3 Doporučení pro Mikroregion Radnicko	54
Závěr	57
Resumé.....	59
Seznam použité literatury	60
Literatura	60
Právní předpisy	60
Ostatní zdroje	60
Seznam konzultantů	62
Přílohy.....	63
Dotazník na téma Územní rozvoj.....	63
Dotazník na téma Mikroregion Radnicko	73
Rozhovor se starostkou obce Újezd u Svatého Kříže	81
Rozhovor se zastupitelkou obce Lhotka u Radnic	83

Úvod

V současné době se venkov potýká s problémy nízkého zalidnění a stárnutí obyvatelstva. Tyto problémy se snaží řešit pomocí různých příležitostí a výzev, které mají za úkol zatraktivnění venkovských oblastí, a to jak krajinné, tak i sídelní sféry.

Venkov v České republice zaujímá rozsáhlý prostor. Každé venkovské území je jedinečné a ovlivňuje ho nespočet vnitřních i vnějších faktorů. V zájmu rozvoje venkova je nutno k těmto faktorům přihlížet a plánovat rozvoj individuálně na základě charakteristiky území. Veřejná správa v tomto případě funguje jako aktér rozvoje, dává podnět k tvorbě rozvojových dokumentů a směřuje rozvoj určitým směrem za účelem dosažení žádaného výsledku. Zastupitelstva obcí jsou složena ze zástupců občanů na základě voleb do obecních zastupitelstev. V případě venkova jde spíše o menší obce či města. To by mělo ovlivnit složení zastupitelstva, které by mělo pracovat soudržněji a mít ke svým občanům blíž než zástupci veřejné správy větších měst a metropolí.

Jednou z venkovských oblastí je i Mikroregion Radnicko ležící v Plzeňském kraji. V tomto venkovském prostoru nalezneme typické problémy venkova, které zástupci mikroregionu postupně řeší. V rámci analýzy tohoto mikroregionu je potřeba určit jeho silné a slabé stránky. Analýza bude následně zaměřena na dvě obce tohoto regionu, a to na obec Újezd u Svatého Kříže a obec Lhotka u Radnic. Jedním z cílů práce by mělo být upozornění na aktuální problémy mikroregionu i vybraných obcí samotných, jakožto i na probíhající rozvoj v území,

Tato bakalářská práce bude zaměřena na venkov obecně, na jeho vývoj a zejména na venkovský rozvoj se zaměřením na aktéry rozvoje, nástroje rozvoje a dotační programy, ze kterých mohou obce venkova čerpat dotace na podporu rozvoje. Důležitou částí bude identifikování hlavních problémů venkova a formulace jejich řešení. Praktická část práce bude soustředěna na Mikroregion Radnicko, a to v rozsahu území mikroregionu, charakteristiky, atraktivitu a hodnocení místního rozvoje. Detailně bude zpracován rozbor rozvoje obce Újezd u Svatého Kříže a obce Lhotka u Radnic a následné srovnání těchto obcí. Cílem analýzy Mikroregionu Radnicko a analýzy obcí by mělo být i poukázání na problémy, které v mikroregionu a obcích v rámci rozvoje jsou a doporučení jejich řešení.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Venkov

1.1 Základní pojmy a definice venkova

K tomu, abychom správně pochopili pojem venkova, je potřeba, abychom si popsali základní pojmy, které jsou s ním spojené.

1.1.1 Obec

Sociologicky bychom tento pojem popsali jako větší či menší sociální jednotku, která je tvořena obyvatelstvem žijícím na vymezeném území. Ačkoliv dle sociologického slovníku existuje několik definic obce, ve kterých se liší zejména její povaha, každá z definic zdůrazňuje území jako základ tohoto pojmu.¹ Z právního pohledu pojem vymezuje § 1 zákona o obcích v platném znění “Obec je základním územním samosprávným společenství občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce”². Obecně lze říci, že každé město i vesnice je obcí bez ohledu na jejich rozlohu.

Z pohledu veřejné správy můžeme činnost, kterou obce vykonávají rozdělit na činnost v rámci své samosprávy a činnost v rámci přenesené působnosti obce. Na základě reformy veřejné správy a se zánikem okresních úřadů se obce rozdělují na 3 stupně, a to podle míry přenesené působnosti, viz kapitola 1.3.3.

1.1.2 Sídlo

Sídlem se nazývá seskupení lidských obydlí fungující na základě sousedství. Tento základní pojem je tedy každé obydlené místo.

¹ Malý sociologický slovník. Nakladatelství Svoboda.Praha 1970. Heslo Obec, str. 252. Dostupné online z: <https://ndk.cz/view/uuid:53099170-84b1-11e2-b238-005056827e52?page=uuid:d69b3ed0-95af-11e2-9142-5ef3fc9bb22f>

² § 1 zákona 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění

1.1.3 Definice venkova

Počátky rozdělení pojmů „město“ „venkov“ sahají až k neolitické revoluci, kdy postupně začala vznikat zemědělská sídla. Pokud se tato sídla stala významným centrem, docházelo ke vzniku měst. Vznik měst byl dále ovlivněn úrodností oblasti, přírodními zdroji a celkovou polohou daného sídla.

Pojem venkov pochází z latinského slova „rural“.³ Venkov jako takový lze popsat několika způsoby. Jde nejčastěji o definice venkova na základě kvantity, tzn. na základě údajů o hustotě a počtu obyvatelstva na daném území.⁴ Obecně bychom venkov vymezili jako řídko osídlenou oblast, ve které má oproti městu důležitou roli zemědělství. Takto bychom popsali venkov zejména z hlediska demografického. Existuje však několik úhlů pohledu na tento termín. Z urbanistického hlediska jde o území se specifickým typem výstavby (důležitá je struktura obce, např. návěs apod.), ze sociologického hlediska o území, kde se žije jiným způsobem života než ve městě. Architektonicky se venkov vymezuje jako zástavba nízkopodlažních domů. Domy jsou většinou větší stavby, ke kterým patří hospodářská stavení, jako jsou prostory pro hospodářská zvířata. Jde o bývalé statky či farmy, které mohou být využity pro budování hospodářství (na rozdíl od měst, kde se budovy využívají spíše pro obchod a služby). Nachází se zde i novější stavby, většinou dvougeneračního rázu. Zpravidla ke každému domu náleží zahrada.⁵ Výše uvedené bychom zařadili pod kvalitativní znaky venkova, zatímco kvalitativními znaky chápeme hustotu zalidnění oblasti, tj. počet osob s trvalým bydlištěm na území venkova.

Venkovský prostor tvoří podstatnou část České republiky, a to konkrétně 73.6 % rozlohy státu. Z tohoto důvodu je důležitý pro ekonomickou, ale i politickou sféru.⁶

³ MAJEROVÁ, Věra, a kol. *Český venkov 2008, Proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009, ISBN 978-80-213-1911-0.

⁴ POSPĚCH, Pavel a kol. *Vynalézání venkova v ČR po roce 1989*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014, ISBN 978-80-7325-353-0.

⁵ BĚLOHLÁVKOVÁ, Lucie. *Zachování venkova a možnosti jejich vývoje*. Plzeň. 2013. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická. Katedra veřejné správy.

⁶ MAJEROVÁ, Věra, a kol. *Český venkov 2008, Proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009, ISBN 978-80-213-1911-0.

1.2 Funkce venkova

Funkce venkova se může lišit s ohledem na geografické umístění obce, či-li polohou obce, dále tradicemi na území a v neposlední řadě funkce závisí na cestovním ruchu. Všechny tyto faktory ovlivňují vývoj funkcí venkova. Pro dosažení kvalitního života na venkově je potřeba, aby vývoj funkcí plynul rovnoměrně.

1.2.1 Produkční funkce

V minulosti na venkově tato funkce převažovala všechny ostatní. Zemědělství bylo do roku 1989 dominantní prvkem, tudíž se venkov dokázal sám zásobit zemědělskými produkty a závislost na městech byla nízká.⁷ V současné době podíl zaměstnaných lidí v zemědělství na venkově upadá a do popředí vstupuje funkce rekreační a rezidenční. Produkční funkce zejména představuje zemědělskou výrobu.

1.2.2 Rekreační funkce

Rekreační funkcí (jinak nazývána i konzumní či spotřební funkce) rozumíme zejména cestovní ruch, který se zaměřuje na pobyt na venkově spojen s charakteristickými aktivitami jako je trávení volného času v přírodě. Jde o rekreaci ve venkovském prostředí. Venkovská turistika závisí na několika aspektech, zejména však na přírodním či kulturním potenciálu. Přírodní a kulturní potenciál nazýváme primárním potenciálem. Sekundárním potenciálem rozumíme kvalitní infrastrukturu. Terciální potenciál zahrnuje veřejný sektor a destinační management.⁸ Cestovní ruch ve venkovských oblastech se neobejde bez investic, ať už jde o investice veřejné nebo soukromé. Důležitým zdrojem vývoje kvality cestovního ruchu jsou také dotace, které obce dostávají na vytvoření či rekonstrukci atraktivního turistického cíle.

⁷ SVOBODOVÁ, Hana; VĚŽNÍK, Antonín. *Úvod do geografie venkova*. Brno. 2014. Pedagogická fakulta Masarykovi univerzity. Katedra geografie.

⁸ PÁSKOVÁ, Martina; ZELENKA, Josef. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012, ISBN 978-80-7201-880-2

Venkovský cestovní ruch můžeme rozdělit dle aktivit na několik typů. Agroturistika zahrnuje volnočasovou hospodářskou činnost jako je zahrádkaření, péče o hospodářská zvířata či jízda na koni. Dále může jít o vinařskou turistiku, která má své zastoupení zejména na Moravě. Gastroturistika zahrnuje konzumaci místních a regionálních specialit. Patřit sem bude i turistika zaměřená na rybolov či na lov zvěře, na místní tradice a slavnosti. Zejména oblíbeným cílem můžou být sportovní areály (golfové hřiště apod.).

1.2.3 Residenční funkce

Jde o nejdůležitější funkci venkova, a to zejména v posledních letech, kdy se počet obyvatel stěhujících se z měst na venkov, či na okrajové části měst (suburbanizace) výrazně zvýšil. Přestože na venkově nenajdeme většinu služeb, stává se venkov pro obyvatele atraktivní. Tuto funkci a atraktivitu venkovských oblastí zejména ovlivňují faktory jako je infrastruktura (ať už dopravní či technická), celková dostupnost místa a služeb a občanská vybavenost.

Proces suburbanizace probíhá do dobře dostupných míst jako jsou okraje velkých měst. Zde můžeme pozorovat obrovský nárůst zájemců o stavební parcely či domy. V posledních dvaceti letech residenční funkce venkova významově roste. Důležitým aspektem pro růst této funkce jsou kvalitní služby a infrastruktura.

1.3 Vývoj venkova

Vývoj venkova je ovlivněn externími i interními vlivy. Od roku 1989 prodělala venkovská struktura mnoho změn. Tyto změny zapříčinil nejen politický převrat, ale postupná migrace obyvatelstva z měst do vesnic nebo do periferií měst. Ke konci 90. let se začal výrazně projevovat proces tzv. kontraurbanizace, kdy lidé opouštěli města a stěhovali se do vzdálenějších míst na venkov.

1.3.1 Vývoj venkova po roce 1989

Po revoluci v roce 1989 a rozpadu komunistického režimu dochází na venkově k velkým organizačním změnám. Ukončuje se období centrálně plánovaného hospodářství a postupně se přechází na hospodářství tržní a ruší se střediskové obce. Důležitým prvkem rozvoje byla obnova samosprávy v obcích zákonem č. 367/1990 Sb., o obecním zřízení. Byly vymezeny kompetence obcí v oblasti samosprávy a navýšil se počet obcí na více než 6 200 (vznikaly především malé obce). Jedním z hlavních problémů vytvoření menších obcí je jejich financování. Od roku 1992 se mění dosavadní financování území a jako příjem obcí se stanovuje výnos daně z příjmu jak fyzických, tak i právnických osob. To znevýhodňuje obce s nižším počtem obyvatel, kdy obecní rozpočet nemusí stačit na větší investování do struktury obce.

Významnou část vývoje v letech 1990-2000 tvoří zemědělská plocha. V průběhu 90. let byla navrácena půda cca 3,5 miliónu obyvatel.⁹ Po navrácení půdy původním vlastníkům (nebo jejich potomkům) se většina této půdy stává předmětem nájmu, kdy majitel tuto půdu pronajme zemědělskému podniku. Tyto podniky (může jít i o obchodní společnosti), jsou často pokračovatelé bývalých JZD. V porovnání s jinými zeměmi EU je u nás podíl soukromě podnikajících zemědělců zanedbatelný.

Dochází k expanzi ve vybavenosti obce, kdy vznikají (či se obnovují) malé obchody, restaurace, apod. Do popředí zájmu se dostává environmentalismus. Ochrana přírody se postupně objevuje v právních předpisech.

Bičík a Jančák (2005) uvádí 4 etapy transformace venkova, a to primárně z pohledu zemědělství a hospodářství. První etapa se váže k letem 1989-1995, dochází k privatizaci a k ochraně životního prostředí (zejména v prostředí zemědělství), kdy se snižuje míra umělého hnojení půdy. Druhou etapu v letech 1996-2004 popisují autoři jako zesilování procesu suburbanizace, kdy se vytváří velké tlaky na výstavbu v periferiích měst či v místech s výhodnou dopravou do měst (v lokalitách silničních obchvatů). Vlastníci půdy pronajímají půdu hospodářským podnikům. Objevuje se prvek zalesňování a zatravňování ploch. Počátkem třetí etapy je dle autorů vstup České republiky do Evropské unie (dále jen "EU"). EU poskytuje prostředky ČR do zemědělství. Náš stát je ovlivněn globalizací, která zapříčiní větší a širší

⁹ KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, ISBN 978-80-7478-733-1.

dovoz potravin ze zahraničí. Od roku 2012 běží 4. etapa, kdy předpokladem Bičíka a Jančáka je stabilizace agrokompexu, vyrovnání ČR s ostatními zeměmi EU (a to zejména v oblasti cen a mezd). Rok 2012 též znamená uvolnění trhu s půdou pro zahraniční kupce.¹⁰

Po roce 1989 se z reprodukčního hlediska výrazně změnilo chování obyvatel. Mladí lidé se již nesnažili co nejdříve uzavřít sňatek a následně zakládat rodinu, ale dávali (a stále dávají) přednost studiu, cestování a tvorbě kariéry. Z tohoto důvodu v 90. letech celorepublikově klesla porodnost, která se zvýšila až koncem prvního desetiletí 21. století.

1.3.2 Porevoluční vývoj veřejné správy na venkově

V roce 1990 byla zákonem 367/1990 Sb., o obecním zřízení, obnovena místní samospráva na úrovních obcí a počet obcí se zvýšil na více než 6 200. Obce svým způsobem navázaly na činnost zrušených místních národních výborů. V témže roce proběhly první volby do obecních zastupitelstev. Zrušené postavení předsedy národního výboru nahradilo postavení starosty, kterého zastupitelstvo volí ze svých řad většinou hlasů. V tomto období existuje veřejná správa na úrovni místní (obecní) a okresní. Bylo nutno dotvořit vyšší územní správu, a to na krajské úrovni. V roce 1997 bylo zakotveno vytvoření 14 krajů včetně hlavního města Prahy. Důležitým milníkem ve vývoji jak obecní, tak krajské správy, se stává rok 2000. V tomto roce nabývá účinnosti zákon č. 128/2000Sb, o obcích, a zákon 129/2000 Sb., o krajích. Období vytvoření vyšších samosprávních celků nazýváme první reformou územní správy. V období druhé reformy územní správy v roce 2002 dochází k rušení okresních úřadů (k datu 31.12.2002) a následné přenesení jejich kompetencí na územně samosprávné celky, kdy ve větším množství tyto kompetence převzaly obce. Z tohoto důvodu byl přijat zákon 313/2002 Sb., který doplňuje zákon o obcích o tříступňové rozdělení obcí podle rozsahu jejich pravomocí v rámci přenesené působnosti (viz níže).¹¹ Po druhé reformě se začalo více dbát na modernizaci veřejné správy, ať už v rámci státní správy či samosprávy.

¹⁰ JANČÁK, Vít; BIČÍK, Ivan. *Transformační procesy v českém zemědělství po roce 1990*. Praha: UK Přírodovědná fakulta, 2005, ISBN 80-86561-19-4.

¹¹ SEDLÁČEK, Jan. *Reforma veřejné správy po roce 1989* [online]. [cit. 20.2.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/689-reforma-verejne-spravy-po-roce-1989/>

1.3.3 Zákon o obcích

V zákoně o obcích, a to v jeho platném znění, je jasně vymezeno postavení obcí, postavení občanů, orgány obce (a jejich pravomoc) a samostatná a přenesená působnost obce.

V hlavě II tohoto zákona najdeme vymezené samostatné působení obce, a to v rozsahu hospodaření obce, kompetencí zřizovat obecní policii, udělování cen obce a zřizování právnických osob či organizačních složek obce. Dále je zde definován dobrovolný svazek obcí, spolupráce mezi obcemi či právnickými nebo fyzickými osobami.

V rámci hlavy III zákon vymezuje přenesenou působnost obce, kdy stát přenesl vykonávání části státní správy na obec a její orgány.¹² Tato přenesená působnost je důsledkem smíšeného modelu veřejné správy, kdy samosprávný orgán kromě činností ve své samostatné působnosti vykonává i část státní správy. V rámci přenesené působnosti dělíme obce na 3 stupně, a to z pohledu rozsahu, v jakém vykonávají státní správu. Obcí 1. stupně označujeme všechny obce na našem území. V tomto stupni obec zabezpečuje veřejný pořádek a pořádá volby. Větší část státní správy v přenesené působnosti nesou obce 2. stupně, tj. obce s pověřeným obecním úřadem (tzv. „dvojkové obce“). V jejich kompetenci je vykonávání státní správy nejen pro obec samotnou, ale i pro obce v jejím okolí (na základě dohody či rozhodnutí). Takové obce můžeme najít v číselníku obcí s pověřeným obecním úřadem na webových stránkách Českého statistického úřadu (k roku 2016 bylo 388 obcí 2. stupně). Největší rozsah státní správy vykonávají tzv. „trojkové obce“, a to obce s rozšířenou působností (3.stupeň). Do jejich přenesené působnosti patří např. vydávání průkazů totožnosti či cestovních pasů, řidičských průkazů, vedení registru motorových vozidel, atd. Tyto obce také najdeme v číselníku obcí a jejich počet je stanoven na 205 (k roku 2016).¹³

¹² Zákon 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění

¹³ ODBOR STRATEGICKÉHO ROZVOJE A KOORDINACE VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích* [online]. [cit. 20.2.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>

2 Rozvoj venkova

Slovem „rozvoj“ rozumíme aktivity, které směřují k nějaké pozitivní změně či vylepšení nebo k udržení aktuálního stavu. Pro rozvoj venkova není důležitým prvkem jen uskupení sídel s charakteristickými znaky, ale i krajina mezi nimi. Venkovský prostor tedy chápeme jako sídelní i krajinnou složku, proto abychom docílili kvalitního rozvoje venkova, musíme se soustředit jak na sídelní, tak i na krajinnou sféru. K tomu, abychom mohli připravit plán rozvoje, je důležité stanovit jeho cíl, který nemusí zasáhnout pouze jednu sféru a může tak mít tzv. „synergický efekt“¹⁴. Pokud je cíle následně dosaženo, je rozvoj úspěšný.

Programy podporující rozvoj venkova jsou součástí jak evropské, tak i národní regionální politiky. Finanční prostředky z těchto programů putují na nejpostiženější místa venkova. Často ale jen tato pomoc nestačí. Na rozvoji venkova se podílí i obce samotné či jiné instituce, které jsou na podporu rozvoje zaměřeny.

Rozvojem venkova rozumíme především rozvoj dopravní infrastruktury, občanské společnosti, dostupnosti služeb, příležitostí na volná pracovní místa v těchto oblastech, udržení a vylepšení krajinné, kulturní a historické sféry a celkový rozvoj kvality života na venkově.

Rozvoj samotný se odvíjí od individuální situace a preferencí venkovské oblasti. To ovlivňují endogenní a exogenní faktory. Endogenním faktorem jsou aktivity probíhající uvnitř venkova, které mohou být ovlivněny místními obyvateli. Faktorem exogenním, který nemůže být vnitřně ovlivněn, je především poloha obce, která se může vázat na krajinu či historii. Dále k těmto faktorům patří i aktuální legislativní úprava rozvoje či finance.¹⁵

2.1 Regionální politika EU a ČR

Evropská unie má v rámci své regionální politiky velkou snahu o snížení rozdílů mezi regiony, a to v takovém měřítku, že na to věnuje až třetinu svého rozpočtu. V případě venkovských oblastí jsou tyto prostředky věnovány na revitalizaci oblastí a k jejich rozvoji. Pro

¹⁴ Příklad synergického efektu: Po zřízení nové silnice se lidé snadno dostanou do práce. Díky nové silnici mohou mít lidé větší zájem se do oblasti nastěhovat.

¹⁵ BINEK, Jan; SVOBODOVÁ, Hana a kol. *Synergie v rozvoji venkova-aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP, spol. s r.o, 2009, ISBN 978-80-904308-0-8.

potřeby EU byl vytvořen systém NUTS¹⁶, který označuje územní statistické celky. Tento systém napomáhá EU k monitorování ekonomického rozvoje regionů (jakožto i monitorování dotací) a napomáhá EU sledovat fungování regionální politiky zemí. K vymezení NUTS se používá ukazatel rozlohy a počtu obyvatel. Území NUTS se čísluje od NUTS 0 až po NUTS V. Česká republika je v tomto případě NUTS 0 a NUTS I. NUTS II charakterizuje regiony soudržnosti, kterých je na našem území 8 (např. Jihozápad, který zahrnuje Plzeňský a Jihočeský kraj). Samostatné kraje jsou označeny NUTS III, okresy NUTS IV a NUTS V jsou obce.¹⁷

Důležitým aspektem regionální politiky EU jsou fondy, které se na rozvoj venkovských regionů využívají. Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) patří pod strukturální fondy EU, které se soustředí na rovnoměrný společenskohospodářský rozvoj. ERDF podporuje výrobu, dopravu, vzdělávání, zdravotnictví a sociální infrastrukturu. Podrobně se soustředí na místní rozvoj a na podporu podnikání na místní úrovni. Do společné zemědělské politiky EU patří Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Tento fond se využívá k rozvoji venkovských oblastí, jakožto i k rozvoji zemědělství, lesnictví a potravinářství.¹⁸

Česká (národní) regionální politika se začala výrazně projevovat v 90. letech v důsledku změn, které vzešly po převratu v roce 1989. Tato politika má za úkol stabilizovat problémové regiony a snaží se v nich zamezit nevyváženému rozvoji. Zároveň vyvolává soudržnost mezi regiony a konkurenceschopnost. V České republice se regionální politikou zabývá Ministerstvo pro místní rozvoj. Ministerstvo pro místní rozvoj připravuje strategie rozvoje venkova a disponuje financemi, kterými rozvoj podporuje.

Jedním ze základních zákonů upravující podporu regionálního rozvoje je zákon 248/2000 Sb., v jeho platném znění. V druhé části tohoto zákona v § 3 se uvádí: *“Cílem podpory regionálního rozvoje je zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů.”*¹⁹ Kromě jiného zde najdeme část hovořící o strategii regionálního rozvoje (obsah,

¹⁶ Systém NUTS byl vytvořen úřadem EUROSTAT

¹⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Regiony soudržnosti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky* [online]. [cit. 21.2.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/regiony-soudrznosti-nuts-2-a-kraje-nuts-3-ceske-republiky>

¹⁸ DOTACE EU. *Informace o fondech* [online]. [cit. 21.2.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/informace-o-fondech-eu>

¹⁹ Zákon 298/2015 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, v platném znění

schvalování, atd.) a část popisující působnost správních úřadů, krajů a obcí při podpoře regionálního vývoje.

Dle Vanhovea regionální politikou rozumíme všechny veřejné intervence, které vedou k rozvoji území (jak ekonomickému, tak i sociálnímu rozvoji).²⁰

2.2 Aktéři rozvoje

Pojem „aktér“ značí osobu či instituci, která vykonává v problematice aktivní činnost. V případě rozvoje venkova jde o různorodé aktéry, a to buďto jednotlivce či instituce. Různorodost aktérů souvisí s všestranností a rozmanitostí venkova, kdy se jeden subjekt nemůže soustředit na všechny aspekty rozvoje, ale mohou ve svých aktivitách spolupracovat. Tito aktéři rozvoje (organizace, skupiny i jednotlivci) se zapojují do dění ve venkovských oblastech a napomáhají vylepšení či udržení stavu.

Pokud jde o typy těchto aktérů existuje několik hledisek jejich kategorizace. V první kategorii, kterou si blíže uvedeme, jsou aktéři dělení na základě svého postavení vůči správní organizaci území, tzv. „hierarchické postavení“. Z hierarchického hlediska dělíme aktéry na národní, krajské/regionální a lokální (místní) úroveň. Můžeme zde uvést i aktéry evropské, tedy evropskou úroveň, představující EU. Toto dělení funguje i na základě působnosti aktérů.

Aktéry lze dále dělit podle jejich působení v dané rozvojové aktivitě na vnější a vnitřní a dle jejich vnitřní struktury a pravidel fungování, či-li formálnosti struktury.

2.2.1 Evropská úroveň

1.května 2004 se stala Česká republika součástí Evropské unie. To s sebou přineslo řadu výhod pro venkovský prostor. Důležitými aktéry na této úrovni jsou fondy a programy, které jsme si popsali v kapitole „2.1 Regionální politika EU a ČR“ a díky kterým český venkov financuje svůj rozvoj (např. Program rozvoje venkova). Díky vstupu do EU jsme se připojili k Evropské síti pro rozvoj venkova (ENRD), které představuje centrum spojující země EU

²⁰ VANHOVE, Norbert. *Regional Policy: A European Approach*. New York: Ashgate Publishing, 1999, ISBN 978-1-138-33033-7

v tomto rozvoji. ENRD propojuje evropské venkovy a pomáhá jim ke spolupráci, ať už jde o výměnu informací a znalostí či organizaci seminářů a setkání. Venkov má zároveň na evropské úrovni vlivné zastoupení v podobě Svazu měst a obcí ČR či Komorou obcí. Tyto asociace pomáhají upravovat a tvořit legislativu a politiku EU tak, aby byl podpořeny venkovské oblasti.

2.2.2 Národní úroveň

Na této úrovni nalezneme aktéry, které je nutno rozdělit podle sektorů, v jakých se nacházejí. Veřejný sektor zastupují ministerstva.

Ministerstvo pro místní rozvoj se zabývá politikou na regionální úrovni. Sestavuje koncepci rozvoje venkova, analyzuje potřeby jednotlivých venkovských oblastí či poskytuje dotace. Tyto dotace mohou být využity na revitalizaci a rozvoj venkova. V režii tohoto ministerstva je soutěž Vesnice roku či Program rozvoje venkova. Tento program je využit na dotace, které zahrnují podporu vítězů soutěže Vesnice roku, podporu zapojení dětí a mládeže do života v obci a podporu spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova. Program rozvoje venkova předpokládá podíl účasti obyvatel, sdružení a spolků venkova při revitalizaci venkovského prostoru.²¹

Ústředním orgánem pro zemědělství, rybolov a lesnictví na venkově je Ministerstvo zemědělství, které se dostalo do popředí na venkově díky EU a její Společné zemědělské politice.²² V roce 2008 byla Ministerstvem zemědělství zřízena Celostátní síť pro venkov (CSV), která zajišťuje monitoring a následnou komunikaci s EU ohledně důsledků jednotlivých programů rozvoje venkovského prostoru. Cílem této sítě je zajistit větší kvalitu programů a zájem o rozvoj a podpora domácí produkce ve venkovských oblastech (zemědělství, lesnictví, potravinářství, apod.). CVS se řídí dokumentem nazývaný „Akční plán“, který zajišťuje realizaci programů rozvoje.²³

²¹ BINEK, Jan; SVOBODOVÁ, Hana a kol. *Synergie v rozvoji venkova-aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2009, ISBN 978-80-904308-0-8.

²² BÁBÍKOVÁ, Anna. Role místních iniciativ v rozvoji venkova, případová studie území MAS Dolní Morava. Praha .2019. Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta

²³ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Základní informace o Celostátní síti pro venkov* [online]. [cit. 24.2.2021]. Dostupný na WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/o-celostatni-siti-pro-venkov/>

Patrný podíl na rozvoji venkova mají také Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo kultury. Ministerstvo životního prostředí spravuje venkov v oblasti enviromentální a Ministerstvo kultury podporuje tradice na venkově a kulturní akce pro občany.

Aktéři v podnikatelském sektoru dominují především zemědělství a lesnictví. Tito aktéři jsou buďto hospodářské podniky, samostatní hospodáři, ale i celostátní zájmová uskupení (např. agrární a hospodářské komory).

V oblasti neziskového sektoru najdeme aktéry jako jsou rozvojové, sportovní a zájmové organizace či nadace soustředící se na užší činnosti ve svém okruhu zájmů. Příkladem těchto zájmových organizací mohou být svazy dobrovolných hasičů či Sokol (více v kapitole “2.2.4 Lokální úroveň”).

2.2.3 Krajská/regionální úroveň

Na krajské úrovni nalezneme poměrně malý počet aktérů, zejména jde o podnikatelská a nezisková sdružení. K důležitým aktivitám pro rozvoj se ale můžou připojit i krajské úřady. Právě krajské úřady jako úřady samosprávy vyšších územních celků stanovují směry rozvoje na svém území a mohou podpořit rozvoj svých obcí finančními prostředky, a to buďto na základě své vlastní iniciativy či v rámci Programu obnovy venkova (spolupráce s Ministerstvem pro místní rozvoj). V rámci zkvalitnění rozvoje kraje spolupracují se Svazky obcí.

O informace z hospodářského sektoru se starají krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova. Tyto střediska mají svá zastoupení v každém kraji a jsou dostupné veřejnosti bezplatně v podobě poradenských a informačních služeb.

2.2.4 Lokální úroveň

Klíčovou roli pro rozvoj venkova sehrávají lokální aktéři rozvoje. Z důvodu jejich podstatné roli v rozvoji je důležité, aby mezi nimi fungovala užší spolupráce. Tato spolupráce lokálních aktérů není podstatná jen v horizontální rovině, ale i ve vertikální, kdy je nutná spolupráce aktérů napříč lokální, regionální, národní i evropskou úrovní.

Na lokální úrovni působí orgán základního samosprávného celku, tedy orgán obce. Ve své samostatné působnosti obec spravuje své území pomocí obecního rozpočtu, popř. finanční podpory z vyšších sfér správy. Záležitostmi obce se zabývá zastupitelstvo obce, starosta obce a rada obce. Venkov a jeho menší obce mají výhodu v rychlejším šíření informací. V těchto menších obcích má výraznější roli starosta, který je v bližším kontaktu s občany vesnice, tudíž je schopen konkrétněji analyzovat jejich potřeby a názory na záležitosti obce.²⁴

Významný poradní post lokální aktérů představují sociální skupiny venkova. Tyto skupiny mohou vyjadřovat názory na dění obci, ke kterému orgány obce přihlíží. Jedna z těchto skupin zahrnuje rodáky obce, kteří jsou v otázkách rozvoje často konzervativní a jsou spokojeni s aktuálním stavem svého bydliště. Tento názor vyrovnávají nově přistěhovaní občané, často mladí iniciativní lidé, které láká představa lepší kvality života na venkově. V některých venkovských obcích najdeme sezónní obyvatele, tzv. „chataře“ či „chalupáře“, kteří se na veřejném dění sice tolik nepodílejí, ale často navštěvují kulturní či jiné akce, které obec či jiný iniciativní subjekt, pořádá. Mohli bychom tedy říct, že jsou jedním z podnětů pro pořádání těchto akcí.²⁵

Z důvodu intenzivnější spolupráce mohou obce vytvořit celek, který má vlastní majetek, se kterým hospodaří a stará se o své vymezené území, které může být dáno historickou, přírodní či technickou hranicí. Společné jednotné území však nemusí být základem vzniku těchto uskupení, mohou vznikat i za účelem rozvoje společných zájmů. Tento celek nazýváme Dobrovolným svazkem obcí. Dalším z důležitých aktérů na lokální úrovni jsou místní akční skupiny (MAS) a s nimi související osa LEADER.

Na lokální úrovni nalezneme i podnikatele, pro které je venkovský prostor nezbytný pro výkon jejich činnosti. Jde zejména o občany podnikající v zemědělství a lesnictví. Na venkově nalezneme drobné hospodáře, které se soustředí na produkci živočišných či zemědělských produktů vysoké kvality. Tyto výrobky pak mohou nabízet na velkoobchodním trhu nebo se soustředit na maloobchod či se mohou účastnit prodeje na farmářských trzích či jiných lokálních prodejků. Mezi podnikatelské aktéry na této úrovni však nepatří jen menší podnikatelé, ale i větší podniky (např. Kladrubská, a.s., Plzeňský kraj). Jedna z jejich důležitých funkcí je

²⁴ HEROVÁ, Irena; MAJEROVÁ, Věra. Český venkov 2008: Proměny venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita. ISBN 978-802-1319-110

²⁵ BĀBĀKOVĀ, Anna. Role místních iniciativ v rozvoji venkova, případová studie území MAS Dolní Morava. Praha.2019. Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta.

vytvoření pracovních míst pro vesnické obyvatelstvo, které tak nemusí dojíždět za prací do větších obcí či měst.

2.2.5 Místní akční skupiny (MAS)

V zájmu spolupráce na lokální úrovni vznikají místní akční skupiny, tzv. „MAS“, které společnými silami prosazují místní zájmy. Součástí MAS jsou subjekty zastupující jak veřejné, tak i soukromé socioekonomické potřeby a preference venkova. MAS je společenství, které tvoří občané, podnikatelský sektor, veřejná správa, neziskové organizace, dobrovolné svazky obcí i obce samostatně, kteří společně realizují projekty v rámci programu LEADER. Jejich hlavní náplň je získávání dotací z tohoto programu a následné rozdělování finančních prostředků na jednotlivé projekty rozvoje na svém území. Pravidlem v rozhodování ohledně projektů MAS je, že žádná ze zúčastněných skupin nesmí mít v hlasování převahu a zároveň neziskový a soukromý sektor tvoří nadpoloviční většinu hlasů. V ČR je zavedena Národní síť místních akčních skupin, kde jsou seskupeny všechny MAS na území naší republiky.²⁶

2.3 Nástroje rozvoje venkova

Nástrojem ve smyslu rozvoje venkova rozumíme takové prostředky, které se využívají k tomu, aby bylo docíleno určitého cíle rozvoje. Autoři Mates a Wokoun navrhli rozdělení nástrojů rozvoje venkova na nástroje nefinanční a finanční. Finančními nástroji jsou dle autorů investice typu dotace, granty, úvěry, dále daně v podobě daňových zvýhodnění, kapitálové podílíctví a obecně dotační politiku. Do nefinančních nástrojů zařazují legislativní a institucionální nástroje (zejména pak strategické plánování), reklamu a odborné konzultace a rady.²⁷

Dále můžeme členit nástroje makroekonomické, mikroekonomické a ostatní, kdy makroekonomickými nástroji rozumíme fiskální a monetární politiku a protekcionismus.

²⁶ NSMAS. *Místní akční skupiny* [online]. [cit. 1.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

²⁷ MATES, Pavel; WOKOUN, René. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, 2006, ISBN 80-7201-608-3.

Mikroekonomickými nástroji je myšlena relokace pracovních sil a kapitálu a ostatní nástroje zahrnují administrativní a institucionální nástroje.²⁸

Autoři Binek a kol. rozlišují rozdělení nástrojů rozvoje na administrativní, koncepční, institucionální, věcné, sociálně-psychologické a finanční nástroje.²⁹ V případě použití nástrojů rozvoje je nutné, aby jednotlivé složky nástrojů byly použity v konkrétních případech správně a bylo tak zabráněno nevyváženému rozvoji. Je žádaná jejich kombinace, kdy za užití nejvhodnějších nástrojů dojde k cílenému rozvoji účinněji a rychleji.

2.3.1 Administrativní nástroje

Pro fungování venkova a jeho rozvoje je důležité, aby byla dána legislativní pravidla, ve kterých se má rozvoj pohybovat. Nejde však jen o zákony, ale i o usnesení vlády, která např. upřesňují využití finančních prostředků. či V jedné z předchozích kapitol jsme si jako důležitý zákon uvedli zákon 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, který nám udává postavení obce, apod., ale hlavním zákonem pro rozvoj uvádíme zák. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, a to v jeho platném znění. Pro venkovské oblasti jsou zároveň významné zákony, které uvádějí zemědělství (či půdu) a životní prostředí.³⁰

2.3.2 Koncepční nástroje

Jedním z hlavních koncepčních nástrojů je strategické plánování. Tento strategický plán obsahuje vybraný cíl a způsoby, jak k němu úspěšně dospět. Zahrnuje tedy úkoly a činnosti, které je potřeba uskutečnit. Ze strategického plánování vznikají koncepční dokumenty. Základním aspektem, co tyto dokumenty obsahují, je spolupráce a soulad aktérů v zadaných úkolech, jakožto i popsání úkolů samotné spolu s časovým plánem, který by měl být dodržen

²⁸ SVOBODOVÁ, Hana. VĚŽNÍK, Antonín. *Úvod do geografie venkova*. Brno. 2014. Pedagogická fakulta Masarykovi univerzity. Katedra geografie.

²⁹ BINEK, Jan; SVOBODOVÁ, Hana a kol. *Synergie v rozvoji venkova-aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP, spol. s r.o, 2009, ISBN 978-80-904308-0-8.

³⁰ Pro příklad uvedeme několik zákonů: zák. 385/2009Sb., o zemědělství, v platném znění, dále zák. 248/2003Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v platném znění a zák. 114/1992Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

(nemusí tomu však být tak, mohou nastat situace, díky kterým není možné za stanovený časový horizont cíle dosáhnout). Samotné vytyčené úkoly a cíle pro splnění plánu nestačí, je nutné připojit finanční nástroje, které mohou mít podobu dotací či darů. Obecně koncepční dokumenty jsou jedním ze základních pilířů úspěšného rozvoje venkova.

Na základě obecnosti rozlišujeme dokumenty strategie, program a plán. Strategie je dlouhodobý dokument, který obecně udává, jakým směrem by se rozvoj měl ubírat. Na strategii navazuje program, který konkretizuje aktéry a úkoly. Plán je poslední fází, kde se přímo určují a plánují jednotlivá opatření, aktivity a projekty. Je zde uvedeno financování a časový horizont.

2.3.3 Institucionální nástroje

Těmito nástroji chápeme instituce či organizace vzniklé za účelem realizace rozvoje a tvorby prostřední pro rozvoj, jakožto i instituce podílející se na rozvoji. Hlavním aspektem těchto útvarů je spolupráce. Institucionálním nástrojem je tedy struktura, která vznikla za účelem spolupráce v rozvoji na daném území.³¹

2.3.4 Věcné nástroje

Hmotné statky či služby, které jsou poskytovány k rozvoji území označujeme jako hmotné nástroje. Může jít o pronájem nebo prodej ploch či nemovitostí, poskytnutí speciálního poradenství nebo o snahu vylepšení dopravní či technické infrastruktury.

Důležitým podtypem věcných nástrojů je dopravní infrastruktura, k jejíž výstavbě či opravě stát nebo kraj přispívá. Obce se snaží napojovat nemovitosti na svém území na místní komunikace. Tato infrastruktura je nezbytná pro rozvoj venkova. V České republice se dopravní infrastruktura ve venkovských oblastech snaží revitalizovat. Největší problém ohledně silničních komunikací můžeme pocítovat v odlehlejších či málo obydlených vesnicích.

³¹ Mezi institucionální nástroje řadíme např. MAS, komory a Spolek pro obnovu venkova ČR

2.3.5 Sociálně-psychologické nástroje

Postoje obyvatel či zastupitelů venkovského prostoru jsou individuální, stejně jako názory na jeho rozvoj a postup při tomto rozvoji. Nástroje zařazené mezi sociálně-psychologické jsou zejména motivační, komunikační a vzdělávací. V rámci rozvoje můžeme pozorovat, že obyvatelé s vyšším dosaženým vzděláním a mladší lidé se o rozvoj a kvalitu území zajímají více než starší generace. V oblasti komunikace hraje významnou roli internet, na kterém si obyvatelé mohou dohledat informace o možnosti rozvoje. Motivačním nástrojem je obecně zájem o určitou aktivitu spojenou s rozvojem venkova.

Pod záštitou Ministerstva pro místní rozvoj probíhá soutěž Vesnice roku (od roku 1995 každý rok), která je součástí Programu rozvoje venkova. Tato soutěž má motivační charakter, tzv. že se snaží obyvatele venkova namotivovat k zájmu o rozvoj svého území. Organizačně má soutěž dvě kola, a to krajské a celostátní (v celostátním kole se vyhlašují 3 první místa). Do celostátního kola postupuje v rámci kraje vždy ta obec, která v rámci krajského kola získala Zlatou stuhu. V soutěži jsou hodnoceny koncepční dokumenty, společenský život (např. kulturní akce, aktivita občanů, podnikání, péče o vesnici a krajinu, občanská vybavenost, apod.). V rámci soutěže lze získat zlatou, bílou, modrou a oranžovou stuhu (dle umístění v soutěži). Vesnice podle svého umístění získávají finanční podporu na rozvoj území z výše uvedeného podprogramu.

Poslední Vesnicí roku se stala v roce 2019 obec Lipová (z důvodu šíření COVID19 se v letech 2020 a 2021 soutěž nekonala).³²

2.3.6 Finanční nástroje

Rozvoj venkovského prostoru (a i rozvoj obecně) lze efektivně provádět za pomoci dotací a grantů. Dotace na podnět veřejné správy putují do předem vymezených oblastí s určitým investičním záměrem. Jde o činnost, kdy příjemci dotací nejsou povinni dotace veřejné správě vrátit. V závěru to znamená, že veřejná správa nepočítá s návratností dotace ve formě financí, ale počítá s návratností v podobě cíleného výsledku. Tato finanční výpomoc však

³² VESNICE ROKU. *O soutěži* [online]. [cit. 2.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.vesniceroku.cz/o-soutezi/soutez>

nemusí pocházet pouze z veřejného sektoru, ale může jít i o dotace/dary z podnikatelské sféry, nadací či fyzických osob.

2.4 Finanční podpora rozvoje

Pro venkov existuje řada programů, ať už národních či evropských, ze kterých je možné čerpat dotace na rozvoj. Tyto finanční prostředky jsou využity na zvýšení konkurenceschopnosti, vytvoření pracovních míst, revitalizaci venkova, zemědělství a ochrany životního prostředí ve venkovských oblastech.

2.4.1 Program rozvoje a podpory venkova

Tento program má v kompetenci Ministerstvo zemědělství, které vždy připravuje jeho dokument pro jednotlivá programová období. Část prostředků představují finance z EU a finance ze státního rozpočtu ČR. Program pro dané období schvaluje vláda ČR a Výbor pro rozvoj venkova Evropské komise. Jde o program, který je značně soustředěn na obnovu zemědělství, jakožto na jeho konkurenceschopnost, inovaci a na podporu krajinné infrastruktury a snahu o vytvoření více pracovních míst pro mladé lidi. Obecně lze říct, že jde o program soustřeďující se na rozvoj hospodářství na venkově, který zároveň podporuje metodu LEADER a zdůrazňuje důležitost MAS v místním rozvoji, stejně tak jako spolupráci aktérů rozvoje venkova. Díky dokumentu Program rozvoje venkova může ČR čerpat z finanční prostředky z Evropského zemědělského fondu.³³

Program na období 2007-2013 byl rozčleněn do 5 os. První osa byla zaměřená na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, a to zejména v rozsahu modernizace zemědělských podniků a zvýšení kvality výsledného produktu. Dále byly prostředky využity na revitalizaci lesů. Na osu I bylo vynaloženo 22 % z celkového rozpočtu programu. Osa II zahrnovala zlepšování životního prostředí a krajiny a soustředila se na zachování kvality přírody a zmírňování nepříznivých vlivů. Kvalitou života ve venkovských oblastech a diverzifikací hospodářského venkova se zabývala Osa III. Tato osa byla pro občany na venkově

³³ NEZNÁMÝ. *Program rozvoje venkova* [online]. [cit. 28.2.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/program-rozvoje-venkova>

nejzajímavější, protože byla soustředěná na zlepšení kvality života ve venkovských oblastech. Opět je zde veden důraz na vytvoření pracovních míst hlavně v zemědělské oblasti, na vylepšení služeb a občanského vybavení. Všechna tato vylepšení venkovských prostor by měla navýšit počet občanů vesnic. Osa IV zahrnuje metodu LEADER (viz kapitola „2.4.2 Metoda LEADER“), která nezahrnuje oblasti jako již zmíněné osy, ale popisuje metodu čerpání dotací na rozvoj z Osy I, II a III. Poslední osou je Osa V popisující technickou pomoc, která je zapotřebí při kontrole programů rozvoje a jde zejména o administrativu, sběr dat, analýzu, atd.³⁴

V první polovině roku 2015 výbor Evropské komise schválil dokumenty rozvoje na období 2014-2020, ve kterém bylo vyznačeno 6 priorit rozvoje, tzv. „6P“. Program se soustředí na přenos vědomostí v rámci venkovských oblastí (zemědělství, lesnictví) a opět se podporuje konkurenceschopnost a investuje se do nových hospodářských strojů. Dále jde o podporu zvýšení úrovně kvality v potravinářství jako je kvalita produktů a kvalita podmínek chovu hospodářských zvířat a v neposlední řadě podpora hospodářského, sociálního a ekonomického rozvoje venkova. Největší část finančních prostředků byla poskytnuta na ochranu životního prostředí.³⁵

2.4.2 Metoda LEADER

Metoda LEADER vznikla v roce 1991 pod záštitou Evropské unie jako nástroj propojení a rozvoje venkovských oblastí. Tato metoda je založena na iniciativě pocházející od nejnižších aktérů rozvoje, či-li z lokální úrovně, ale počítá i s iniciativou z vyšších úrovní. Přispívá k revitalizaci venkovského prostoru, vytváření pracovních míst i mimo hospodářskou sféru a pracuje na základě místní strategie rozvoje, která má mimo jiné za cíl oživit venkovskou oblast, podpořit její ekonomické aktivity stejně tak jako kulturní a společenský život. Dalším cílem programu je zlepšení kvality života na venkově, stejně tak jako udržení či zlepšení kvality přírodních a kulturních zdrojů venkova. Základním prvkem jsou místní akční skupiny (MAS). Těmto MAS putují z programu dotace, které využívají na realizaci svých rozvojových záměrů.

³⁴ ČECHÁČKOVÁ, Zuzana. Diverzifikace zemědělských služeb. České Budějovice. 2012. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Ekonomická fakulta

³⁵ SZIF. *Program rozvoje venkova 2014-2020* [online]. [cit. 1.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>

To znamená, že po přijetí financí z programu LEADER, vybírají MAS investiční záměry na rozvoj v místě svého působení a v souladu s cílem a záměrem skupiny.

Program LEADER nabízí podporu investičním záměrům jako je nákup zemědělských strojů a jiných technologií potřebných k obnově venkovských prostor, revitalizace krajiny, rekonstrukce a oprava historických a kulturních památek a vytváření zázemí pro cestovní ruch (budování služeb, obchodů, restaurace, apod.).

V letech 2004-2008 (po vstupu do EU) bylo na Program rozvoje venkova určeno 294.098 .000,- Kč a z této částky bylo na dotace vyčerpáno 98.5 % (289.692.380,- Kč). Tato částka zahrnovala 451 investic, o které zažádali subjekty podnikatelského charakteru, základní územněsprávní celky (obce), svazky obcí a neziskové organizace.³⁶

2.4.3 Národní dotace

Existuje několik dotačních programů, které mohou vylepšit venkov, ať už v návaznosti na zlepšení kvality života na venkově či v oblasti zemědělství, lesnictví, rybolovu, rybníkářství či chovu hospodářských zvířat. V rámci zemědělství a jiných výše uvedených hospodářských odvětví jsou vydávány dotace na základě žádosti ze Státního zemědělského intervenčního fondu. Venkovský prostor a jeho rozvoj v oblastech revitalizace krajiny, dopravní infrastruktury a kvality života patří pod Ministerstvo pro místní rozvoj.

Dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) jsou rozděleny do různých dotačních programů, které mají zvýšit kvalitu zemědělství od dobrých podmínek chovu až po podporu bio farem apod. Dotačních programů je opravdu mnoho a zaměřují se na včelařství, podporu ovocných sadů, zlepšení životních podmínek hospodářských zvířat (dojnic, drůbeže, skotu, atd.) a výsledné kvality hospodářských plodin, rybníkářství, ekologické zemědělství, zemědělské technologie a stroje a přenos informací v rámci zemědělských odvětví. V rámci programu rozvoje venkova 2014-2020 si mohou mladí zemědělci zažádat o dotaci k podpoře činnosti. Žadatel v tomto případě nesmí být starší 40 let věku a musí jít o jeho první vlastní zemědělskou činnost.

³⁶ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Závěrečná zpráva o Programu LEADER ČR. 2009. Praha. Ministerstvo zemědělství. Dostupný na WWW:
http://eagri.cz/public/web/file/297808/Zaverecna_zprava_o_Programu_LEADER_CR.pdf

V rámci Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF) je možné poskytnout dotace pro zemědělce. Účelem PGRLF je pomoc zemědělcům při zajišťování půjček na nákup zemědělských strojů, kdy tento fond může např. proplatit úroky vznikající v rámci půjčky, které si tito zemědělci na koupi stroje zařídí.³⁷

Ministerstvo pro místní rozvoj poskytuje podporu venkovskému prostoru v rámci podprogramu Podpory obnovy a rozvoje venkova. Tento podprogram poskytuje dotace obcím do 3 000 obyvatel, kdy jeho cílem je zlepšení kvality života na venkově a zároveň udělat venkov atraktivnějším. Dotace v tomto podprogramu putují na obnovu místních komunikací, obnovu sportovní infrastruktury, obnovu staveb a zařízení dopravní infrastruktury, rekonstrukci veřejných budov, podporu dostupnosti služeb, budování a obnovu míst aktivního a pasivního odpočinku, podporu venkovské pospolitosti a spolupráce na rozvoji venkova a v neposlední řadě na podporu vítězů soutěže Vesnice roku.

Podpora obnovy místních komunikací je poskytnuta až do výše 80 %, dotace na sportovní infrastrukturu zahrnují obnovu nebo budování sportovišť či rekonstrukci školních tělocvičen až do výše 80 % nákladů. S těmito dotacemi úzce souvisí dotace na projekty ke zbudování pasivních či aktivních míst odpočinku, které mají formu veřejných sportovišť nebo dětských hřišť. Projekty obnovující mosty, lávky a parkovací plochy v zájmu občanské vybavenosti obce jsou až do výše 80 % financovány z podpory obnovy staveb a zařízení dopravní infrastruktury (z této podpory není možné financovat novou výstavbu). Rekonstrukce veřejných budov zahrnuje budovy jako obecní úřady, školy, kulturní domy a jiné typy veřejných staveb. Podpora těchto rekonstrukcí sahá do výše 80 % nákladů a nesmí jít o novou výstavbu. S lékařskými službami a obchody souvisí dotace na podporu dostupnosti služeb, které jsou vydávány na rekonstruování prostor do výše 80 %. Musí však jít o obecní zájem a nesmí být rekonstrukce provedena pro konkrétního provozovatele služeb. Pokud jde o vzdělávání zástupců obce, prezentaci projektů, dopravu, občerstvení a propagaci, může obec využít dotace na podporu pospolitosti a spolupráce v obci, která je opět poskytována až do výše 80 %.

Jediné dotace z tohoto podprogramu, které jsou poskytovány do výše 85 % jsou finanční prostředky z podpory vítězů soutěže Vesnice roku.³⁸

³⁷ SZIF. *Národní dotace* [online]. [cit. 2.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.szif.cz/cs/narodni-dotace>

³⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *117D8210-Podpora obnovy a rozvoje venkova* [online]. [cit. 2.3.2021]. Dostupný na WWW: https://www.mmr.cz/getmedia/3d1c25e5-d1d7-4ce6-b86c-1f5cb3c36eec/_2021_vyzva_priloha_1_2021_zasady_117D8210_3.pdf.aspx?ext=.pdf

2.5 Problémy rozvoje venkova

Jelikož je venkov rozmanitý, existuje řada problémů, které se musí správně analyzovat a řešit. Z toho vychází, že řešení určitých problémů nejde naplánovat celoplošně pro celou naši republiku, ale je nutné, aby aktéři rozvoje na konkrétní problémy reagovali tak, jak si region žádá. Problémy se tedy mohou objevovat různě na základě hustoty obyvatel, velikosti, přírodních podmínek, apod.

Problémy také souvisí s poměrně rychlým vývojem obcí na konci druhé poloviny 20. století, kdy zemědělství pomalu na venkově ustupovalo a lidé začali více pracovat v jiných odvětvích, např. službách. Vzniklo také spoustu menších obcí, které nemají pro své obyvatele takové zázemí jako větší obce.

Problémům rozvoje českého venkova se věnují autoři B. Blažek ve svém díle *Problémy a výhledy českého venkova* a autoři Mátl a Srnová v publikaci *Budoucnost venkova v České republice*. Autoři se shodují na problémech jako je nedostatečná dopravní infrastruktura, chybějící občanská vybavenost, malá nabídka pracovních příležitostí, nedostatek finančních zdrojů, absence kulturních aktivit a událostí a devastace životního prostředí.³⁹

2.5.1 Pracovní příležitosti

Z důvodu upadání zemědělství ve venkovských oblastech jsou venkované nuceni cestovat za prací do měst. V zázemí venkovských oblastí také nejsou tak soustředěny výrobní podniky jako v zázemí měst a zároveň zde nejsou tak vyvinuté služby. Řešení těchto problémů mohou být dotace, které mohou zemědělci získat a tak navýšit pracovní místa či dotace pro obce, které je mohou použít pro rozvoj občanské vybavenosti na svém území a tím zajistit pracovní místa pro místní obyvatele. Rozhodovacím faktorem je také mzda, kterou mohou obyvatelé venkova dostat a ta bývá ve městech vyšší než na vesnici.

³⁹ ANTOŠOVÁ, Aneta. *Faktory rozvoje venkovských obcí na Valašsku*. 2018. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Přírodovědecká fakulta

2.5.2 Finanční prostředky

Jedním z velkých problémů vesnic může být malé množství finančních prostředků v obecním rozpočtu, což zpomaluje místní rozvoj. Tuto nevýhodu mají zejména obce menší s malou hustotou zalidnění. Tento problém se může řešit vyššími místními poplatky či žádostmi o dotace z některého z výše popsanych programů. Menší obce se v dnešní době snaží „nalákat“ mladé lidi k nastěhování za pomoci prodeje levných pozemků pro výstavbu. Pozemek takto občané koupí levněji než v blízkosti měst.

2.5.3 Dopravní infrastruktura

Pro efektivní rozvoj venkova je důležité silniční a dopravní spojení venkovských obcí s přilehlými městy, a to zejména pro občany dojíždějící do těchto měst za zaměstnáním. Obce s lepší polohou tak těží z většího zájmu lidí o pozemky, protože obecně stavba a bydlení na venkově (pozemek, dům, rekreační objekty, apod.) není finančně tak náročná jako ve městech. Jeden z velkých problémů venkovských oblastí jsou špatně udržované silniční cesty a dopravní spojení, kdy prostředky hromadné dopravy v těchto místech nejezdí tak pravidelně jako ve městech. Dotace na rozvoj dopravní infrastruktury mohou řešit opravu silnic a např. rekonstrukci zastávek hromadné dopravy.

2.5.4 Občanská vybavenost

Nedostačující občanská vybavenost je častým jevem na venkově. Ve většině případů obce mají jen základní občanskou vybavenost a jedna větší obec disponuje občanskou vybaveností ve větší míře. Jde o školy, restaurace, obchody, hospody, kulturní domy, policii, poštu, sportovní areály, atd. Důležitým faktorem k tvorbě či rekonstrukci občanské vybavenosti je občanská iniciativa, která na vesnici spíše chybí.⁴⁰

⁴⁰ KOLÍNKOVÁ, Aneta. Populační vývoj venkovských oblastí: problémy a možnosti řešení. 2011. Brno. Masarykovo univerzita. Ekonomicko-správní fakulta

Na renovaci těchto objektů je možné využít dotace z výše uvedených dotačních programů.

2.5.5 Stárnutí populace venkova

Problém, který souvisí s výše zmíněnými problémy, je stárnutí občanů na venkově. V důsledku výše zmíněných faktorů je těžké nalákat mladé lidi k přistěhování na venkov. Co ovšem hraje velké plus jsou nízké ceny nemovitostí. To bývá výhodou pro mladé rodiny, které chtějí mít někde svou nemovitost, nepřebývat v nájmu ve městě a mít svůj majetek. Díky levnějším pozemkům a nemovitostem jsou občani schopni smířit se s delším dojížděním za občanskou vybaveností a za zaměstnáním.

Důležité je výše zmíněné faktory problémového rozvoje řešit a pokud bude venkov pro mladé lidi atraktivnějším, populace venkova bude věkově vyvážená.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 Výsledky a analýza dotazníku „Územní rozvoj“

Dotazníkové šetření bylo v 15 otázkách zaměřeno obecně na rozvoj venkova se zaměřením na preference dotazovaných, na názory a hodnocení rozvoje a celkové informovanosti dotazovaných na téma rozvoj venkovského prostoru.

3.1 Výsledky dotazníkové šetření

Respondenti v celkovém počtu 51 byli tvořeni z 80,4 % občany, kteří se řadí do věkové kategorie 18-29 let, 11, % bylo zařazeno do rozmezí 30-49 let, 3,9 % do 50-65 let a posledních 3,9 % bylo zařazeno do 65-80 let věku. Z tohoto počtu bylo 60,8 % žen a 39,2 % mužů.

V rámci šetření místa pobytu a preferencí ohledně bydlení vyšlo najevo, že 64,7 % odpovídajících žije nyní na venkově, 35,3 % ve městě. Bydlení na venkově by před městem preferovalo 70,6 % dotazovaných. Ve více než 90 % jsou respondenti držitelé řidičského oprávnění a 76,5 % z celkového počtu respondentů by preferovalo rodinný dům na venkově s dojížděním za zaměstnáním do města.

Ve svém území si dotazující váží zejména dostupné a pravidelné dopravy, pracovních míst, míst pro relaxaci, sportovních aktivit a výletů, ticha, klidu a v neposlední řadě společenského života. V rámci dotazů ohledně rozvoje a co má být ve venkovských prostorech podrobena důraznějšmu rozvoji, respondenti doporučovali v 56,9 % pravidelnou a dostupnou veřejnou dopravu, v 56,9 % silniční komunikace, ve 43,1 % obchody a služby, ve 41,2 % společenský život a kulturu a v 39,2 % pracovní příležitosti. Zbylé doporučení ve větší části zahrnovalo rozvoj územně dostupného vzdělávání a revitalizaci přírody.⁴¹

Další část dotazníku byla zaměřena na subjektivní názory respondentů ohledně území, ve kterém žijí. Více jak 78,4 % dotazovaných uvedlo, že se zúčastnili posledních voleb do obecních zastupitelstev a zároveň 64,7 % z celkového počtu uvedlo, že vnímá rozhodování zastupitelstva ve věcech rozvoje spíše kladně, 9,8 % je nespokojeno a 25,5 % respondentů

⁴¹ V této části „doporučení“ mohli respondenti volit více odpovědí.

uvedlo odpověď „Nevím“. Ve více je 90 % bylo určeno, že pro dobrý rozvoj území je žádoucí, aby zastupitelé měli bližší vztah se svými občany. V rámci informovanosti respondentů ohledně probíhajícího rozvoje na jejich území bylo zjištěno, že dle názorů respondentů je jejich obec v 72,5 % aktivní v rozvoji, v 5,9 % obec není aktivní a zbylá část respondentů uvedla odpověď „Nevím“. Dotazující jsou ve 45,1 % informováni o dotačních programech, do kterých je jejich obec zapojena. 39,2 % uvedlo, že informování nejsou, ale polovinu těchto neinformovaných lidí by skutečnost zajímala.

Ke konci dotazníku respondenti v 15,7 % uvedli, že se na rozvoji obce podílejí, ovšem převažovala část těch, kteří se na rozvoji nepodílejí, a to v 64,7 %. Větší část zastoupena 19,6 % dotazovaných se sice na rozvoji nepodílí, ale měla by o to zájem. V 80,4 % respondenti vnímají rozvoj svého území, zbytek respondentů udává odpověď „Ne“ či „Spíše ne“.

3.2 Analýza dotazníkového šetření

Ve větší míře uvedla skupina respondentů preferenci žití na venkově i s případným dojížděním do města za prací. Tento úkaz je způsoben postupnou dezurbanizací či suburbanizací. To ukazuje, že o bydlení na venkově je zájem a jedy tedy potřeba ho podrobit rozvoji a zajistit aktivitu zastupitelů veřejné správy v péči o území.

Tento rozvoj by na základě výsledků dotazníku měl být zaměřen zejména na opravu silnic venkova, pravidelnou a dostupnou veřejnou dopravu, pracovních příležitostí, budování rodinného zázemí, obchodů a služeb. Dále by měl být podroben rozvoji společenský život venkova, sociální oblast a revitalizace prostoru jako je budování sportovních ploch a míst pro relaxaci. Velká část rozvoje by měla být soustředěna na ochranu přírody. Všechny tyto aspekty a jejich budoucí vylepšení, oprava apod. zajistí venkovu přísun obyvatel, finanční prostředky a celkovou atraktivitu. Obce by se tak měly zaměřit na jejich rozvoj a zahrnout je do svých strategických plánů. Důležité je sehnat na tento rozvoj finanční prostředky. Pokud obec má v plánu požádat o krajské dotace, je důležité, aby disponovala 1/3 vlastního kapitálu, který je zapotřebí vynaložit na určený cíl.

Zastupitelstva území jsou dle výsledků spíše aktivnější v rozvoji a celkový rozvoj území je občany vnímán. V tomto případě je důležité, aby zastupitelé obcí v rámci svých povinností vytvářeli vnitřní vztahy v obci, jakožto i vztahy jich samotných s místními občany. Tímto se

může vytvořit vztah, který může pozitivně ovlivnit budoucí rozvoj. Zastupitelé se mohou dozvědět, co je pro občany obce důležité a co by zlepšilo kvalitu jejich života v území. Na základě těchto preferencí potom mohou určit směr rozvoje. Je také možné rozesílat dotazníky s cílem zjištění veřejného mínění. Občané by také měli být dobře informováni o strategickém plánu obce, o plánech do budoucna a o aktuálních aktivitách spojených s rozvojem. Zastupitelstvo by v případě zájmu mělo dát občanům možnost podílet se na rozvoji obce.

Složení respondentů nám ukazuje, že na otázky odpovídali spíše mladší respondenti, kterých se budoucí vývoj bude dotýkat více. Aktéři rozvoje by jejich názor měli vnímat a soustředit se na ně. Pokud tomu tak bude a rozvoj venkova se bude soustředit na potřeby mladší generace, zajistí to konkurenceschopnost venkova proti městu-zvýší se zájem mladších lidí o žití na venkově.

3.3 Doporučení pro územní rozvoj

Velkým problémem územního rozvoje na venkově je nedostatek financí. Ačkoliv může venkov využít dotační programy, mnohdy to k realizaci plánů nestačí. Z výsledků je jasné, že občané mají zájem o bydlení na venkově a o prostor venkovského prostoru. V posledních letech postupuje do popředí environmentalismus a nepoškozená krajina je jedním z faktorů, který zvyšuje zájem o venkov. Je tedy důležité tuto krajinu chránit a revitalizovat.

Pokud jde o navýšení pracovních míst na venkově, je možné, aby se rozšířil zemědělský sektor tím, že se nebude soustředit jen na samotnou produkci, ale vytvoří prostory pro agroturistiku, která je v posledních letech populární. Toto může zahrnovat pobyty turistů na farmách, projížďku na koních a zapojení turistů do zemědělských aktivit, ke kterým se jinak nedostanou. V tu chvíli se vytvoří pracovní místa v oblasti rekreace.

Silniční infrastruktura je na venkově spíše nedostačující. Není možné z pohledu financí realizovat hromadnou opravu všech silnic venkova. Jde o proces, který potřebuje větší množství financí, a proto probíhá pomalu. Přesto nejčastěji obce na venkově žádají především o dotace na dopravní infrastrukturu. Bylo by možné vybírat větší daně a následně tento finanční obnos použít na opravy silnic venkova. Tento způsob by ale pravděpodobně spíše zapříčinil nelibost obyvatelstva. Se silniční infrastrukturou lehce souvisí veřejná hromadná doprava. Ta na venkově sice funguje, ale není zde tak pravidelná jako ve frekventovanějších obcích a městech.

Pro dopravce však není výhodné zřizovat či zpravidelňovat spoje, které nejsou tak využívány. Pokud by se ale počet obyvatel venkova zvýšil a zvýšil by se tím i zájem o veřejnou dopravu, bylo by pro dopravce (či-li kraje, které realizují veřejnou dopravu na svém území) prioritní veřejnou dopravu na venkově zintenzivnit. To by pro kraje znamenalo vynaložit větší dotační podporu pro veřejnou dopravu než doposud.

Společenský život venkova upadá, a to zejména z důvodu nízké účasti obyvatel. Společenské akce je nutné podporovat, ať už finančně či jejich propagací. Cílem rozvoje společenského života by mělo být zvýšení zájmu občanů.

S příchodem supermarketů se obchody na vesnicích dostávají do pozadí. Lidé preferují větší výběr zboží. V rámci dotačních programů je možné podporovat místní obecní obchody, které mohou nabízet základní zboží. Tyto dotace se využívají na platby elektřiny, vody, mezd a nájmu těchto prodejen a ve většině případů dotace zajišťuje kraj, ve kterém se prodejna nachází. K zlepšení situace by mohlo pomoci zrealizovat přímou pomoc podnikatelům od státu v podobě dotací, kdy stát přispěje obchodníkovi na vznik prodejny a následné fungování peněžním obnosem. Další možností k obnově fungování těchto prodejen na vesnicích je to, že by prodejnu provozovala přímo obec (či-li ne soukromník).

Atraktivitu venkova, a to zejména pro mladé lidi, by posílilo, kdyby zde bylo silnější internetové připojení a větší pokrytí. Tyto problémy mají zejména odlehlejší vesnice. Pokud by se tento problém vyřešil, zvýšilo by to šanci na přistěhování nových obyvatel, protože v dnešní internetové době jde o důležité faktory při výběru budoucího bydlení. Tento fakt ovšem není v kompetencích veřejné správy, ta může pouze jednat s poskytovateli připojení ohledně řešení tohoto problému.

4 Mikroregion Radnicko

4.1 Vymezení a charakteristika mikroregionu

Mikroregion Radnicko je dobrovolným svazkem obcí od roku 1999. Má rozlohu 192 km², nachází se v okrese Rokycany (tvoří 33 % okresu), v severovýchodní oblasti Plzeňského kraje a obývá ho okolo 9 000 lidí.⁴²

Sídlo má mikroregion ve městě Radnice, a to konkrétně na městském úřadě. Toto město se stalo centrem mikroregionu. Předsedou svazku je nynější starosta Radnic Ing. Jan Altman. Tento dobrovolný svazek obcí je tvořen 27 obcemi-Bezděkov, Břasy, Březina, Bujesily, Bušovice, Čilá, Hlohovice, Hradiště, Chlum, Chomle, Kamenec, Kladruby, Lhotka u Radnic, Liblín, Mlečice, Němčovice, Podmokly, Přivětice, Radnice, Sebečice, Skomelno, Smědčice, Terešov, Újezd u Svatého Kříže, Vejvanov, Všenice a Zvíkovec. Mikroregion Radnicko vznikl za účelem činností dle § 50 zák. 128/2000 Sb., o obcích, v jeho platném znění a dbá na spolupráci v rámci rozvoje území (např. spolupráce v rámci Programu rozvoje venkova), dále o spolupráci v řešení společných problémů na území (pracovní místa, infrastruktura, životní prostředí, apod.).⁴³ Podrobnosti o jednotlivých obcích můžeme najít na webových stránkách tohoto mikroregionu.⁴⁴

4.2 Atraktivita mikroregionu

4.2.1 Občanská vybavenost

Většina občanské vybavenosti se nachází v centru-ve městě Radnice a v obci Břasy. Vzdělávací zázemí tvoří základní a mateřské školy, které se nachází ve městě Radnice, obci Břasy a obci Mlečice.⁴⁵ Výchovný ústav pro mládež a střední školu nalezneme v obci Terešov v objektu bývalého zámečku.

⁴² Patří k nejméně zalidněným oblastem ČR (38 obyvatel na km²)

⁴³ MIKROREGION RADNICKO. *Mikroregion Radnicko* [online]. [cit. 10.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.radnicko.cz/>

⁴⁴ www.radnicko.cz, najdeme zde mimo jiné i znaky jednotlivých obcí

⁴⁵ ZŠ Mlečice má jen 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň se třídí buďto do školy Radnice nebo Zbiroh

Nachází se zde i sociální zařízení, zejména zařízení pečovatelské domy pro seniory (Břasy, Zvíkovec, Radnice) a Domov sociálních služeb Liblín, který je veden pro lidi se sníženou soběstačností zejména z důvodu zdravotního postižení. Na území se nachází několik praktických lékařů, zubařů a zvěrolékařů. Jedním z větších zdravotnických zařízení je Poliklinika Radnice a pohotovostní služba. V Radnicích se také nachází jediná lékárna mikroregionu.

Podél řeky Berounky najdeme několik pohostinství. Jde zejména o sezónní podniky, které navštěvují lidé vydávající se sem za vodní turistikou (jde zejména o tzv. „kempy“). Do rodinných restaurací pak musí obyvatelé mikroregionu dojíždět do Radnic, Břasy, Biskoupek či do hlavního města okresu Rokycan. Většina vesnic na území má své vlastní „hospůdky“, kam dochází hlavně občané dané vesnice. Pokud jde o nákup potravin, tyto obchody se nachází opět v centru území.

Jako kontaktní místo veřejné správy vystupuje městský úřad Radnice. Česká pošta má své zastoupení v Radnicích, Újezdu u Svatého Kříže, Břasích a v dalších pěti obcích.

4.2.2 Dopravní infrastruktura

V mikroregionu je aktivní autobusová a vlaková doprava. Pomocí autobusové dopravy je možné dostat se do větších měst v okolí-Zbiroh, Rokycany, Plzeň, je ovšem nutné z menších vesnic dorazit do obce větší (např. do města Radnice, obce Břasy, Újezdu u Svatého Kříže, apod.), kde se autobusový spoj do větších center nachází. Autobusové spoje propojují většinu vesnic v mikroregionu. V odlehlejších oblastech spoje jezdí v delších časových intervalech. Přímý a jediný vlakový spoj začíná na vlakovém nádraží Radnice a končí na nádraží v Plzni (cestou projíždí několika obcemi, kde má své zastávky).

Kvalitní silniční komunikace jsou zbudované na směr Rokycany, Plzeň, Kralovice a v severovýchodní části mikroregionu. V ostatních případech jde o starší silnice III. třídy. Na určitých místech v mikroregionu dochází k revitalizaci místních komunikací, a to např. v roce 2017 proběhla rekonstrukce silnice Břasy-Liblín (cca 13km) a od druhé poloviny roku 2020 probíhá rekonstrukce hlavního průtahu městech Radnice (tato oprava bude zakončena rekonstrukcí náměstí Karla Šternberka).

4.2.3 Turistika

Podél severního až západního okraje území teče řeka Berounka⁴⁶ a podél proudu řeky se nachází Přírodní park Horní Berounka. Na jihovýchodě od města Radnice se rozkládá Přírodní park Radeč a do severovýchodní části území zasahuje částečně Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko. Na celém území je možné navštívit několik naučných stezek, např. Naučná stezka Za přírodou a historií Radnicka (celkem tři okruhy-Radnický, Hylákův a Šternberský okruh), Naučná stezka Po stopách důlní činnosti na Břasku či Za permoníky Chomle a Vejvanova nebo Naučná stezka Olešenský potok. U řeky Berounky stojí zřícenina hradu Libštejn, ze 14. století a na Březině se nachází zámecký park Březina. Hojně navštěvovaným turistickým cílem jsou Skryjská jezírka ležící na hranicích mikroregionu. Najdeme zde i několik památných stromů.

V centru mikroregionu stojí židovská památka v podobě synagogy, bývalé židovské školy a židovského hřbitova z 16. století.⁴⁷

Důležitý aspekt turismu tvoří Cykloresort Radnicko. Zde můžou cyklisti ujet až 40 km trasy, která vede skrz obce v území mikroregionu. Jsou zde zbudovány 3 okruhy-Žlutý, Zelený a Modrý okruh. Na trase je možné navštívit i tzv. „traily“, které jsou určené zejména pro horská kola. Projekt cykloresortu je podpořen finanční pomocí z Plzeňského kraje⁴⁸ a obcemi mikroregionu.⁴⁹

4.2.4 Veřejná správa

Na území mikroregionu působí zastupitelstva základních samosprávných celků, tj. obcí. Tyto zastupitelstva rozhodují o dění na svém území a zároveň ve spolupráci rozhodují o příležitostech a řeší problémy tohoto mikroregionu. Nejbližším orgánem vykonávajícím státní správu v území je městský úřad Radnice. Město Radnice vykonává přenesenou působnost jako

⁴⁶ Přítokem řeky Berounky na území Mikroregionu je Radnický potok, který protéká městem Radnice a obcí Kameneč

⁴⁷ Důležitou osobností judaismu na území byl rabín Isaac Mayer Wise, který se později přesunul do Ameriky, kde založil reformní judaismus, která je dodnes jednou z nejvýznamnějších amerických židovských škol. (zdroj: turistická tabule od ČSOP Radnice)

⁴⁸ Projekt je podpořen v rámci dotací na podporu cyklostezek a doprovodné infrastruktury.

⁴⁹ MIKROREGION RADNICKO. *Cykloresort Radnicko* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.radnicko.cz/turista/cykloresort-radnicko/>

obec s pověřeným obecním úřadem, tj. jako „dvojková“ obec. Celé území spadá pod správní obvod města Rokycany. Z pohledu přenesené působnosti vykonává město Rokycany státní správu jako obec s rozšířenou působností, tj. jako „trojková“ obec. Všechny doklady a úřední záležitosti nespádající do kompetencí města Radnice jsou občani povinni vyřizovat v Rokycanech.

4.2.5 Zájmová sdružení a spolky

V rámci zájmové samosprávy vystupují v mikroregionu zejména spolky dobrovolných hasičů a myslivců. Ve městě Radnice se nachází Český svaz zahrádkářů, Junák Radnice, TJ Sokol Radnice, ZO ČSOP⁵⁰ Radnice, místní organizace ČRS⁵¹, F.B.C. Cobra Radnice⁵² a své aktivity zde realizuje i ochotnické divadlo. Na celém území mikroregionu existuje několik místních fotbalových klubů. Všechny tyto organizace pozitivně působí na společenský život mikroregionu, pořádají společenské, sportovní a jiné akce, kterých se mohou občané zúčastnit jako diváci i jako účinkující. Ačkoliv zde působí nespočet těchto sdružení, událostí se zde nerealizuje tolik, kolik by si občané žádali. Pravidelnými událostmi jsou fotbalová utkání místních klubů.⁵³

4.3 Hodnocení mikroregionu

Mikroregion Radnicko je zastupitelskými obcemi veden v dobrém směru. Je zde výrazná snaha o rozvoj turismu, kdy na území vzniklo nespočet turistických tras a naučných stezek, které se snaží propojit obce na mikroregionálním území. Do budoucna má mikroregion plán tyto turistické cesty více rozšířit. Velkou výhodou pro tyto stezky je řeka Berounka, která se na území nachází. Ta přivede turisty zaměřené zejména na vodní sporty zaměřené na

⁵⁰ Český svaz ochránců přírody

⁵¹ Český rybářský svaz. Svaz v Radnicích slučuje 200 rybářů z okolí. Radničtí rybáři mají k dispozici Vejvanovský rybník a část řeky Berounky.

⁵² Florbalový klub

⁵³ V roce 2020 byla většina společenských akcí zrušena z důvodu pandemie koronaviru. Pravidelně se v obcích pořádají bály, ať už v režii spolků či obce. Nejvíce jsou navštěvovány akce pořádající se v centru mikroregionu, tj. v Radnicích. Zde se každý rok pořádá Masopustní taneční zábava, závěry tanečních lekcí a koncerty.

plavbu po této řece. V okolí Berounky je zajímavý přírodní prostor, kterého se snaží mikroregion využít. V rámci turismu se tedy zastupitelé mikroregionu snaží o výrazný rozvoj.

Silniční sítě mikroregionu nejsou využívány rovnoměrně. Opravená část komunikací je zejména ta nejvíce využívaná, v odlehlejších obcích tak mikroregion nemá kvalitní dopravní infrastrukturu. Na tomto faktoru mikroregion pracuje, ale je potřeba vyvinout větší úsilí. Vzhledem k tomu, že je mikroregion posazen do dobře dostupné lokality, která není tak vzdálená od větších měst, je zde potenciál nárůstu obyvatel, kteří do měst dojíždějí do zaměstnání, ale stojí o bydlení na vesnici. Tento nárůst by podpořila oprava silničních komunikací, které právě tito obyvatelé využijí.

Zájmová sdružení a spolky jsou v mikroregionu dobře zastoupeny. Jediné, na čem je nutné pracovat do budoucna je užší spolupráce mikroregionu s těmito spolky. Značně zde pak chybí spolky a sdružení soustřeďující se na aktivity s dětmi a umění (jako divadelní spolky, apod.). V tomto ohledu mikroregion upadá. Většinu aktivit pro děti organizují místní školy a školky.

Občanská vybavenost je na venkovské území rozvinutá. V podstatě vše najdeme v přijatelné vzdálenosti s nutností dojíždění. V momentě, kdy bude v mikroregionu dostupná a pravidelná veřejná doprava, není aspekt dojíždění problémem.

V mikroregionu je jediné kontaktní místo veřejné správy v městě Radnice. Do budoucna by bylo dobré toto kontaktní místo v podobě CZECH POINTU zřídit i na některé z místních poboček pošty, která má dostupnější pracovní dobu než městský úřad Radnice. V rámci samosprávy zastupitelé fungují soudržně. Jelikož obce v mikroregionu jsou méně zalidněné, výsledek voleb do zastupitelstev obcí je přijímán lépe a obyvatelé jsou spíše spokojeni. Soudržnost panuje v celém mikroregionu a obce dobře spolupracují.

4.4 Analýza obce Újezd u Svatého Kříže

Tato obec byla vybrána na základě intenzivní aktivity, kterou v rámci svého rozvoje vykonává. Obec je v okolí známá svými projekty pro zvelebení svého území a v rámci mikroregionu je hodně viditelná a pozitivně vnímána.⁵⁴

⁵⁴ Toto pozitivní vnímání obyvatelstvem mikroregionu je potvrzeno v dotazníkovém šetření v kapitole 4.8.

Silné a slabé stránky obce byly určeny na základě vlastního pozorování autorky, strategického plánu, rozhovoru se starostkou obce a zároveň i na základě výsledků dotazníku.

4.4.1 Poloha a charakteristika obce

Obec Újezd u Svatého Kříže leží západně od města Radnice a část území obce se nachází v oblasti Přírodního parku Horní Berounka. Součástí obce je část Bohemia, která leží u hlavní silnice směrem na obec Liblín. K roku 1.1.2021 zde žilo 237 obyvatel na celkové rozloze obce, tj. 4,35 km².⁵⁵ Obyvatele obce k začátku roku 2021 tvořili z 52,7 % muži, ze 47,3 % ženy a věkově zde 82,1 % tvoří občané nad 15 let. První zmínky o obci pochází již ze 14. století.⁵⁶

Obec jako taková si v současné době zakládá na známých osobnostech, které jsou s ní spojeny.⁵⁷ To se projevuje např. zřízením cyklistických stezek a tzv. „pumptracků“, založením muzea a zasazením „adoptivních líp“, které jsou věnované známé osobnosti.

4.4.2 Silné stránky obce

Od nastoupení Aleny Mankové do úřadu starostky obce jde obec kupředu zejména v revizalizaci a rekonstrukci obce a stejně tak v oblasti společenských akcí, co obec či spolek působící na území obce, pořádá.

V rámci zpřístupnění a zviditelnění aktivit obce pro občany vydává Újezd u Svatého Kříže od roku 2015 čtyřikrát do roka zpravodaj obce, tzv. „Svatácký zpravodaj“. Zde jsou vypsány aktuality, důležité kontakty na obec, obecní poplatky, usnesení z veřejného zasedání zastupitelstva, fotografie obce, úvodní slovo starostky obce, sudoku, jubilanti obce a společenské akce akce, které proběhnou na obecním území. Zároveň jsou zde vypsány spolky a sdružení, které zde působí.⁵⁸

Jedním z těchto spolků je Klub důchodců fungující od roku 1995, který pro své členy zařizuje např. návštěvy kulturních akcí jako jsou divadelní představení (v roce 2011 návštěva divadla Pluto) či naučné zájezdy. Členky tohoto klubu mají na starost hroby padlých vojáků

⁵⁵ Oproti roku 2020 došlo k úbytku obyvatel. Počet obyvatel obce k 1.1.2020 bylo 241.

⁵⁶ MÍSTOPISY. *Újezd u Svatého Kříže* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7660/ujezd-u-svateho-krize/pocet-obyvatel/>

⁵⁷ Jde např. o profesionálního cyklistu Ondřeje Cinka a zpěváka Karla Gotta.

⁵⁸ ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Svatácký zpravodaj, Ročník 7, Číslo 2, Březen-Květen 2021*. Újezd u Svatého Kříže. 2021. Zpravodaj obce.

v obci. Funguje zde i menší klub pro děti, který sdružuje děti nejen z této obce, ale i z okolních vesnic, a to Dramatický kroužek Svatácký klubík, který se schází především za účelem nacvičení dětských představení pro veřejnost.

Nejdůležitějším spolkem obce je PSK – Přátelé Svatácké kultury. Jde o spolek starající se o společenské akce (zejména pak pro děti) na území obce. Zároveň se při svých aktivitách snaží vybírat prostředky pro nadace a dětské domovy. Na akce pořádané tímto spolkem dojíždějí občané ze širokého okolí a tyto události obec velmi zviditelňují v podvědomí okolních obyvatel.⁵⁹

Silnou stránkou obce je její zastupitelstvo, které má snahu a zvelebení obecního prostoru. V rámci revitalizace obce proběhla rekonstrukce pěších cest pro chodce podél hlavní silniční komunikace. V roce 2013 byla provedena rekonstrukce dětského hřiště⁶⁰ a roku 2014 výstavba multifunkčního sportovního hřiště.

V roce 2020 bylo obcí uvedeno do provozu malé muzeum, které se jednou svou částí soustředí na život obci v 19. století a druhou částí na Karla Gotta, který v této vesnici prožil část svého dětství (v muzeu je vystaven autorský obraz, který zpěvák obci věnoval).⁶¹

Ve vesnici prosperuje hlavně cyklistika, a to zejména kvůli sportovcům, kteří z vesnice pocházejí (např. Ondřej Cink). V obci se během let vytvořila skupina cyklistických nadšenců. V zájmu svých občanů a za finanční pomoci z Plzeňského kraje v rámci dotačního programu *Podpora výstavby cyklostezek, cyklotras a specializované doprovodné cyklistické infrastruktury* v roce 2019 proběhla výstavba pumtrackové dráhy. Na území obce se nachází část cykloresortu Radnicko, a to Žlutý okruh.⁶²

Občanská vybavenost v obci je poměrně kvalitní. Na území obce najdeme pobočku České pošty, obchod se smíšeným zbožím, obchod s použitým zbožím (tzv. „vesnický bazar“), hostinec na návsi, sezónní hostinec u koupaliště a místní hřbitov. V rámci kulturního života je zde hodně využíváný obecní kulturní sál a oblast u koupaliště s dětským hřištěm. V obci je zřízena autobusová zastávka, na které několikrát za den zastaví prostředek autobusové

⁵⁹ ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Spolky a sdružení* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.ujezdusvatehokrize.cz/obec/spolky-sdruzeni>

⁶⁰ Tuto rekonstrukci spolufinancoval pan Karel Gott

⁶¹ ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Muzeum* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.ujezdusvatehokrize.cz/obec/muzeum/>

⁶² ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Pumtrack v Újezdu u Svatého Kříže* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.ujezdusvatehokrize.cz/obec/pumtrack-v-ujezdu-u-svateho-krize/>

dopravy.⁶³ Najdeme zde zbudovanou čističku odpadních vod, nádoby na tříděný odpad a zdroj pitné vody. Nejbližší obcí s pověřeným obecním úřadem je pro Újezd u Svatého Kříže město Radnice, obec s rozšířenou působností město Rokycany.

Na území obce funguje i několik podnikatelů. Najdeme zde občany podnikající v sadařství, zemědělství (zejména chov domácích zvířat). Tito menší podnikatelé mohou své výrobky prodávat přímo občanům obce.⁶⁴

4.4.3 Slabé stránky obce

Ačkoliv obec nabízí přijatelné zázemí, obyvatelstvo spíše ubývá (největší nárůst obyvatel byl v roce 2017, kdy se počet obyvatel zvýšil o 12). Celkově jde o oblast s nízkou hustotou zalidnění. V rámci věkového složení obyvatel v obci žijí spíše starší občané, což je pro budoucí vývoj obce překážkou.

Jedním z větších problémů obce je malá nabídka služeb a pracovních příležitostí. Vzhledem k tomu, že se na území obce či v její blízkosti nenachází větší podnik, který by nabízel pracovní místa, je obec v rámci pracovní poptávky nevýhodná. Ve většině případů musí obyvatelé vesnice dojíždět za prací jinam. Územně není Újezd u Svatého Kříže rozsáhlý, tudíž správu obecního majetku a veřejného prostranství zastane menší skupina obyvatel.

Oblast cestovního ruchu v území obce je zaměřena na cykloturistiku. Pokud jde o přírodní či kulturní zajímavosti, nemají zde takové zastoupení. Najdeme zde barokní kostel Povýšení svatého Kříže (postaven roku 1777) na návsi a menší vodní plochu na okraji vesnice, která slouží pro rekreační rybaření.⁶⁵

V rámci občanské vybavenosti chybí obci zastoupení v oblasti vzdělávání. Není zde mateřská ani základní škola či jiné vzdělávací organizace. Nejbližší vzdělávací centrum je Základní a mateřská škola Radnice.

⁶³ Vzhledem k tomu, že se obec nachází na poměrně frekventované hlavní silnici, jezdí zde autobusy častěji než v okolních vesnicích. Jedná se o hlavní tah v mikroregionu na Kralovice, Rokycany a Plzeň.

⁶⁴ ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Strategický plán* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.ujezdusvatehokrize.cz/obec/strategicky-plan/>

⁶⁵ ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Strategický plán* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.ujezdusvatehokrize.cz/obec/strategicky-plan/>

4.4.4 Strategický plán obce

Strategický plán vypracovala obec na základě situační a SWOT analýzy⁶⁶, vize obce a v neposlední řadě na základě veřejného mínění (tj. na základě výsledků dotazníků občanů obce). V rámci tohoto plánu chce obec do budoucna více zapojit občany (i rekreační občany, tzv. „chalupáře“) do dění v obci, zahájit rozvoj bydlení v obci (tzn. podpora mladých rodin a podmínek k životu), zvelebit veřejná prostranství, využít obecní majetek (např. pronájem prostor), udržet tradice venkova, apod.

4.4.5 Vize a plány obce

Z rozhovoru se starostkou obce paní Alenou Mankovou vyplynulo, že obec má nespočet plánů do budoucna. Plánuje se výstavba naučné stezky, úprava veřejného prostranství, stejně tak jako úprava obecního úřadu a kulturního domu s místním pohostinstvím (za spolupráce Plzeňského kraje, který na opravu kulturního domu přispěje dotací 500.000,- Kč). Obec má v plánu v budově úřadu vybudovat byty a obřadní síň. V rámci zvýšení úrovně turismu bude vybudována plocha pro obytné vozy poblíž plánované naučné stezky. V nedávné době proběhla rekonstrukce vodní plochy u místního lesa.

Obec samotná nenabízí na prodej pozemky pro stavbu, tudíž je nutné pozemek odkoupit od soukromé osoby. Vize paní starostky a zastupitelstva je zviditelnit a propagovat obec tak, aby lidem připadala obec atraktivní a lákala k výstavbě a nastěhování.

4.4.6 Hodnocení obce

Rozvoj venkovského prostoru obce Újezd u Svatého Kříže je jedním z nejdynamičtějších v mikroregionu Radnicko. Ačkoliv zde není mnoho přírodních či kulturních zajímavostí, obec tuto nevýhodu kompenzuje pořádáním různých společenských akcí (ať už kulturních či sportovních), které lákají k jejich navštívení. V posledních letech ale této obci v rozvoji začíná narůstat konkurence (rozvoj se dostává v mikroregionu do popředí).

⁶⁶ Hodnocení slabých a silných stránek obce, hrozeb a příležitostí.

Obec se snažila v minulosti nabízet prostory ke koupi či ke stavbě rodinných domů, aby nalákala občany k nastěhování, nyní pozemky v obci prodávají spíše soukromé osoby. Tyto pozemky či nemovitosti mohou mít vyšší cenu. To zapříčiňuje celkový dobrý stav obce, ochota zastupitelstva rozvíjet území ve všech směrech a výhodná poloha obce při hlavní komunikaci směrem na významnější centra.

4.5 Analýza obce Lhotka u Radnic

Obec Lhotka u Radnic byla do analýzy vybrána na základě nedostatečného rozvoje probíhajícího na obecním území. Obec je oproti výše analyzované obci (kapitole 4.5) menší, přebývá zde méně obyvatel a má menší obecní rozpočet. Obec funguje na principu soudržnosti, na kterém staví svůj budoucí vývoj.

Silné a slabé stránky obce byly určeny na základě vlastního pozorování autorky práce, rozhovoru se zastupitelkou, dotazníku a na základě všeobecného mínění.

4.5.1 Poloha a charakteristika obce

Lhotka u Radnic je obec ležící severozápadně od města Radnice a jejím katastrálním území protéká Radnický potok. Součástí obce je vesnice Chockov. Obec leží u 1,5 km od hlavní silnice směrem na Kralovice. K 1.1.2021 zde žilo 60 obyvatel na celkové rozloze obce, tj. 3,8 km². Obyvatelstvo je co se týče pohlaví vyrovnané (50 % muži, 50 % ženy) a z hlediska věku obec tvoří v 88,9 % občané nad 15 let. První písemné zmínky o obci pocházejí již z roku 1362.⁶⁷

Na území se nachází velký zemědělský komplex patřící pod podnik Kladrubská, a.s., který je soustředěn zejména na chov dobytka. Oblast zemědělství hodně ovlivňuje občany obce.

⁶⁷ MÍSTOPISY. *Lhotka u Radnic* [online]. [cit. 17.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7527/lhotka-u-radnic/pocet-obyvatel/>

4.5.2 Silné stránky obce

Obec se nachází v území, které je hojně využíváno k zemědělství. Přímo v obci stojí velký zemědělský komplex, který se soustředí na chov skotu. Jde o podnik, který patří pod společnost Kladrubská, a.s., která má v mikroregionu obrovské zastoupení. Díky tomuto objektu nabízí Lhotka u Radnic hojné pracovní příležitosti v oblasti zemědělství.

V obci také působí Sbor dobrovolných hasičů Lhotka u Radnic, který zde má dlouholetou tradici a pořádá většinu společenských akcí, které se zde uskutečňují, ve spolupráci s obecním úřadem.

Na základě zemědělské tradice, která v obci přetrvává, v roce 2005 vznikla událost Traktoriáda, a to opět v režii Sboru dobrovolných hasičů Lhotka u Radnic. Tato akce je zaměřena na jízdu zručnosti traktorů a má několik kategorií. Soutěží zejména traktory domácí výroby na okruhu dlouhém 500 metrů. Do závodu bývá vložen i závod „pionýrů“ a každoročně se na této akci sejde stovky lidí ze všech koutů České republiky. Z důvodu koronavirové pandemie v roce 2020 proběhla tato akce v klidnějším duchu jen pro místní občany a byla nazvána “Spanilá jízda na traktorech”. Následující ročník by měl být 16. pořádaným ročníkem.⁶⁸ Druhým poměrně aktivním spolkem v obci je Myslivecký spolek BOR, Lhotka u Radnic.

Vesnice má díky své nízké zalidněnosti dobře vybudované sousedské vztahy, které se projevují ve spolupráci na rozvoji obce. V rámci soudržnosti obec spolu s dobrovolnými hasiči pořádá zájezdy a události typu obecních výletů za turismem či vesnických akcí jako jsou májové slavnosti.⁶⁹ Většina obyvatel obce se těchto akcí zúčastní a tyto akce jsou též vnímány jako pozitivní zpestření života v obci.

Zastupitelstvo je zde složeno spíše ze „starousedlíků“ obce. Vedení obce je soudržné a panují zde přátelské vztahy. Ohledně programů rozvoje zastupitelstvo směřuje k úpravě veřejného prostranství a k vytvoření kvalitních podmínek pro život. Dalším cílem zastupitelstva je zvýšit zalidněnost obce. Aktivita zastupitelstva v tomto ohledu směřuje k nabídce levnějších

⁶⁸ LHOTKA U RADNIC. *Traktoriáda* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.lhotkauradnic.cz/traktoriada/>

⁶⁹ LHOTKA U RADNIC. *Fotogalerie* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.lhotkauradnic.cz/fotogalerie/>

stavebních pozemků a rekonstrukci místních nemovitostí. Vzhledem k malému území obce může zastat údržbu a péči o obec malá skupinka místních občanů.⁷⁰

V rámci občanské vybavenosti obec disponuje obecním pohostinstvím a menším obchodem se smíšeným zbožím. Nachází se zde i kulturní sál, kde obec často ve spolupráci se spolky pořádá kulturní akce. Do obce na autobusovou zastávku několikrát za den zajíždí i prostředek autobusové dopravy. Najdeme zde kanalizaci, zdroj pitné vody a nádoby na tříděný odpad. Pod obcí je vybudováno rekreační fotbalové hřiště s příležitostným občerstvením.

4.5.3 Slabé stránky obce

Obecním problémem je zejména silniční komunikace, která do obce vede. Zemědělské stroje, které ji využívají, ničí silniční strukturu a zanechávají stopy využívání. Celkový vztah obce s blízkým zemědělským podnikem není ideální.

Je zde opravdu nízká zalidněnost a obec patří mezi méně zalidněné v mikroregionu. Tento “nezájem” o nastěhování se na obecní území zapříčiňuje stárnutí zdejší populace, které může způsobit neinovativní rozhodování v rámci rozvoje venkovského prostoru.⁷¹

Dalším z problémů je nedostatečná občanská vybavenost, kdy je nutné za většinou záležitostí dojíždět do okolních obcí. Obchod se smíšeným zbožím je otevřen jen v určený krátký čas a jsou zde jen základní potraviny a potřeby do domácnosti. Služby zaostávají a prakticky nejsou ve vesnici k nalezení. V rámci vzdělávání je nejbližším centrem Základní a mateřská škola Radnice.

Slabou stránkou obce je též turismus, který se zde vyskytuje v malé míře. Na okraji obce podél Radnického potoka vede červená turistická trasa. Tato trasa vede kolem dvou místních mlýnů a skalních útvarů, kterým se zde říká „Čertova kolíbka”. V obci na návsi stojí kaplička a křížek, jiné kulturní památky se na katastrálním území obce nevyskytují.⁷²

⁷⁰ LHOTKA U RADNIC. *Zastupitelstvo* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.lhotkauradnic.cz/urad-101/zastupitelstvo/>

⁷¹MÍSTOPISY. *Lhotka u Radnic* [online]. [cit. 17.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7527/lhotka-u-radnic/pocet-obyvatel/>

⁷² Kaplička a křížek se poté nachází v druhé části obce-Chockov

Lhotka u Radnic je menší obcí, což jí činí obcí s nízkým obecním rozpočtem. Nedostatek finančních prostředků brání obci v rozvoji.⁷³

4.5.4 Vize a plány obce

Na základě rozhovoru se zastupitelkou obce Annou Srbovou vyplynulo, že v budoucnu má obec v plánu investovat zejména do atraktivity obce za účelem zvýšení hustoty obyvatelstva v území. S finanční pomocí z Plzeňského kraje nyní probíhá rekonstrukce domu ve středu obce, který bude po rekonstrukci nabídnut k pronájmu. Dále obec zažádala o dotační prostředky na úpravu 4 pozemků na okraji obce. Tyto pozemky chce dát obec v roce 2021 do stavu odpovídajícímu vhodnému stavebnímu pozemku. Zastupitelstvo se chystalo požádat o dotaci na opravu místní komunikace a cest pro chodce, ale z důvodu koronavirové pandemie nebyl dotační program spuštěn. Před třemi lety proběhla rekonstrukce silnice vedoucí do druhé části obce, tj. do části Chockov.

Velkou výhodou obce pak zastupitelka vidí zejména v soudržnosti a vztazích, které v obci přetrvávají. Každý měsíc se zde pořádá alespoň jedna událost, kdy se občané scházejí (např. Zájezd od nedalekých Kralovic, fotbalový turnaj, dětský den, apod.)⁷⁴ Udává, že problémy, které obec má se sousedícím zemědělským podnikem pomalu ustupují.

4.5.5 Hodnocení obce

Zastupitelstvo Lhotky u Radnic a obec jako takové i přes své snahy, které do obce investují, neukazují v rámci rozvoje venkova významné výsledky. Absenci turistických zajímavostí, obchodu a služeb může obec vykompenzovat pouze vnitřními vztahy, na kterých si zakládá. Důležitým aspektem této obce jsou události, které se zde pořádají a které mají v okolních vesnicích výrazný ohlas.⁷⁵ Lhotka u Radnic leží nedaleko hlavní silnice, což je výhodné pro dojíždění do jiných obcí, tudíž by mohla být atraktivní pro obyvatele, pro které vlastní doprava není překážkou. Ačkoliv zájem o rozvoj venkova zástupci veřejné správy mají,

⁷³ obecní rozpočet činí cca 1.000.000,- Kč. Tato částka nepokryje rozvoj, který by byl v obci potřebný

⁷⁴ V roce 2021 je většina událostí odložena z důvodu celosvětové pandemie koronaviru.

⁷⁵ Jde zejména o myslivecké či hasičské bály, Traktoriádu a fotbalový turnaj

chybí jim finanční prostředky na realizaci. Rozvoj venkovského prostoru zde bude probíhat pomalu.

4.6 Srovnání obcí

Rozvoj venkova je aktuální jak v obci Újezd u Svatého Kříže (dále jen „Újezd“), tak i v obci Lhotka u Radnic (dále jen „Lhotka“). Vzhledem k tomu, že Újezd má ve srovnání se Lhotkou větší hustotu zalidnění, probíhá zde rozvoj intenzivněji, a to také díky lepšímu finančnímu zázemí.

Zastupitelstva obou obcí intenzivně pracují na řešení problémů a využití příležitostí. Obecně lze říci, že zástupci veřejné správy jsou zde aktivní a nemají problém prosazovat se v rámci budoucnosti obce. Zastupitelstvo v Újezdu se spíše snaží o intenzivní rozvoj veřejných prostranství mající za cíl zvýšit atraktivitu obce, zatímco Lhotka usiluje o vytvoření prostorů pro bydlení. Z rozhovorů vyplývá, že Újezd v rámci rozvoje pracuje intenzivněji a dynamičtěji, což ukazují zejména plány, na kterých obec již pracuje a které do budoucna má. Nelze však říci, že zastupitelstvo jedné z obcí jedná v rámci budoucnosti obce lépe než zastupitelstvo obce druhé. Je zde výrazný rozdíl v příležitostech, na které obce dosáhnou.

4.7 Výsledky a analýza dotazníku „Mikroregion Radnicko“

4.7.1 Výsledky dotazníkového šetření

V rámci dotazníkového šetření odpovídalo 49 anonymních respondentů spjatých s tímto mikroregionem. Složení respondentů tvořilo 61,2 % žen, 38,8 % mužů. 63,3 % respondentů patřilo do věkové kategorie 18-29 let, 30,6 % do kategorie 30-49 let, 4,1 % do rozmezí 50-65 let a zbylé 2 % do rozmezí 66-80 let. 59,2 % odpovídajících žije na území mikroregionu více jak 21 let, 30,6 % uvádí, že zde žijí či žili 11-20 let, 2 % uvádí 6-10 let a 8,2 % na území mikroregionu nikdy nežilo. Dotazník je konstruovaný tak, že otázky v první části sledují názor občanů na mikroregion obecně a v druhé části je šetření podrobena obec Lhotka u Radnic a Újezd u Svatého Kříže.

Výsledky v první části dotazníku v 69,3 % ukazují, že respondenti jsou spokojeni s tím, jak je mikroregion veden a udržován. 26,5 % pak ukazuje nespokojenou část dotazovaných. Zbylá část tvoří obyvatelé, kteří se zdrželi odpovědi. Ačkoliv má mikroregion Radnicko přehledně zpracované webové stránky, polovina respondentů udává, že webové stránky navštívila, druhá však nikoliv. V další části dotazníku najdeme vyjmenované všechny obce, které jsou součástí tohoto mikroregionu. Zde 85,7 % odpovídajících uvádí, že všechny tyto obce zná, zbytek tvoří respondenti, kteří všechny obce neznají. Mikroregion je na základě odpovědí ceněn zejména díky rodinnému zázemí, které nabízí, dále díky místům určených pro sportovní aktivity, společenskému životu, turistickým možnostem, obchodům, službám, spolkům a sdružením. Více jak polovina respondentů by doporučila v mikroregionu rozvoj silničních komunikací, obchodu, služeb a dostupné a pravidelné veřejné dopravy, apod. Důležitou částí celého dotazníku je otázka, kde respondenti udávali (s možností více variant), ve kterých obcích by rádi žili. Nejvíce respondentů by dávalo přednost městu Radnice (36,7%), dále pak obci Újezd u Svatého Kříže (34,7 %), obci Břasy (26,5 %) a obci Němčovice (16,3 %). Zbylé obce zvolilo méně jak 7 % odpovídajících.

V druhé části se dozvídáme názor dotazovaných na výše zmíněné obce. Respondenti ve většině případů obě obce znají. 87,8 % pak alespoň jednou za život navštívilo Lhotku u Radnic a 91,8 % Újezd u Svatého Kříže. V rámci rozvoje odpovědi ukazují, že si 71,4 % dotazovaných myslí, že je obec Újezd u Svatého Kříže v rozvoji aktivnější, 4,1 % si udává, že obě obce jsou v rozvoji aktivní a stejné procento udává, že v rozvoji není aktivní ani jedna z nich. Zbylých 20,4 % zvolilo odpověď "Nevím". Pokud jde o atraktivitu obce a o otázku, kterou z těchto dvou obcí by si dotazovaní spíše vybrali pro život 79,6 % ukazuje, že Újezd u Sv. Kříže láká respondenty více oproti 6,1 % dotazovaných, kteří zvolili Lhotku u Radnic. Zbylé procento tvoří odpověď "Nevím". Pokud jde o názor respondentů na aktivitu zastupitelstev v rozvoji těchto dvou obcí, 49 % uvádí, že zastupitelstva obou obcí vykonávají dobrou práci, 14,3 % ukazuje pouze dobrou práci zastupitelstva obce Újezd u Sv. Kříže, 2 % pouze zastupitelstvo obce Lhotka u Radnic. To, že zastupitelstva obou obcí vedou obci v rozvoji špatně zvolila 2 % respondentů. Zbylá procenta tvoří odpověď "Nevím".

4.7.2 Analýza dotazníkového šetření

V rámci mikroregionu odpovídali respondenti spíše kladně. Z odpovědí vyplývá, že si obyvatelé cení turistiky, přírody, dostupných menších obchodů a některých služeb a míst se sportovním zázemím (jako jsou fotbalová hřiště či projekt Ultramarinka v obci Břasy). Dále výsledky vyzdvihují společenský život, který souvisí s aktivitou spolků a sdružení. Radnicko je s respondenty spjato zejména kvůli rodinnému zázemí, které nabízí a podporuje.

Oproti tomu dotazovaní doporučují v mikroregionu rozvoj silničních komunikací, které ve většině případů odpovídají nevyhovujícímu stavu, který na venkově převažuje. Ačkoliv rekonstrukce a opravy probíhají, postupuje se velice pomalu.⁷⁴ S problémem silničních komunikací souvisí pravidelná a dostupná doprava. Tento fakt je označen v dotazníku jako další cíl rozvoje, kterému by se měl mikroregion v budoucnu věnovat. Dále uvádí, že by bylo potřeba podrobit rozvoji obchody a služby. Obchody se na Radnicku vyskytují zejména v podobě menších obchodů se smíšeným zbožím, a to zejména ve větších obcích mikroregionu. To může působit problém lidem, kteří nemají možnost do takových obcí dojíždět. Obce mohou tuto situaci vyřešit otevřením místních obchodů se smíšeným zbožím, na které je možné využít dotace podporující jejich provoz.⁷⁶ Takovéto dotace poskytuje v místě Mikroregionu Radnicko Plzeňský kraj, a to od roku 2018.⁷⁷ Provoz nemusí být pravidelný, pouze může být stanoven přesný čas, kdy by byl obchod otevřen. V tomto směru ale chybí občané, kteří by se funkce v obchodu zastali.²⁵

Ačkoliv je zde dostatek fotbalových či tenisových hřišť, chybí další místa pro jiné sportovní aktivity. Občané by dle odpovědí stáli o vytvoření více multifunkčních sportovních míst jako jsou běžecké dráhy a o více rozsáhlé cyklistické trasy, apod. Dále odpovědi určují, že by cílem rozvoje měl být společenský život, který se na území sice vyskytuje, ale není zde tak pravidelný. Tento problém je spojen i s návštěvností těchto akcí. V posledních letech společenských událostí ubývá, a to zejména kvůli nezájmu občanů se událostí zúčastnit. V tu chvíli pořadatel takové akce spíše finančně prodělává, ztrácí motivaci a v budoucnu již nebude

⁷⁶ Jde zejména o dotace podporující obchody, které se otevrou v prostorech bývalých obecních prodejen potravin. Tyto dotace mohou pokrýt poplatky za elektřinu, vodu, nájem takových prostor či mzdu prodávajících.

⁷⁷ NEDVĚD, Jaroslav. *Plzeňský kraj dá letos na udržení venkovských prodejen tři miliony* [online]. [cit. 25.3.2021]. Dostupný na WWW: https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/vesnice-obec-obchod-zakaznik-prodejna-plzensky-kraj.A200123_528386_plzen-zpravy_vb

nadále mít zájem o pořádání dalších akcí. Tuto situaci je možné řešit např. výraznější propagací.

Pokud jde o informovanost obyvatel o mikroregionu, z výsledků můžeme vyvodit, že polovina obyvatel neměla zatím potřebu webové stránky mikroregionu navštívit. Je zde také vidět, že obyvatelé jsou spíše spokojeni s tím, jak je mikroregion veden a jak se jejich území vyvíjí. Ze závěrečné otázky první části vyplývá, že nejatraktivnějším místem pro život je město Radnice, které jen o jeden hlas “vede” nad obcí Újezd u Svatého Kříže. Tento fakt výrazně dokazuje, že se obci daří v rozvoji a dokáže konkurovat centru mikroregionu. Další žádanou obcí je obec Břasy, která patří k větším obcím mikroregionu a obec Němčovice, která v posledních letech pod vedením starosty Karla Ferschmanna prosperuje a výsledky ukazuje v nárůstu obyvatel.

Výsledky druhé části dotazníku rozebírající komparaci obce Lhotka u Radnic a Újezd u Sv. Kříže a ukazují, že v rámci dynamiky a intenzivity rozvoje vnímají respondenti více rozvoj obce Újezd u Svatého Kříže a zároveň tuto obec většina upřednostnila před obcí Lhotka u Radnic. Respondenti však neuvádí, že by se obec Lhotka u Radnic o rozvoj území nesnažila a nebyla zastupiteli vedena dobře. Faktem ale je, že za obcí Újezdem u Sv. Kříže v rozvoji zaostává.

4.7.3 Doporučení pro Mikroregion Radnicko

Rozvoj silniční infrastruktury v mikroregionu Radnicko závisí především na finančních prostředcích. Stejně jako většina venkovských oblastí, tak i Radnicko nyní nedisponuje tolika prostředky, aby zajistila opravu všech silnic na svém území. Tento rozvoj probíhá pomalu. Je zde možnost využít finance z dotačních programů. Tyto programy ale nefinancují celý projekt, ale pouze jeho část, tudíž je potřeba, aby obce mikroregionu na rozvoj silniční infrastruktury vyložili i vlastní finanční prostředky.

Veřejná doprava je v místě mikroregionu dostupná, a to zejména ve větších obcích. Tento fakt souvisí se stárnutím obyvatelstva v menších vesnicích. Pokud by se počet obyvatel vesniček zvýšil, bylo by možné uvažovat o zavedení přístupnějších dopravních spojů. Pokud se tak nestane, pro Plzeňský kraj (který pomocí organizace POVED s.r.o. organizuje veřejnou

dopravu v Plzeňském kraji) není zásadní trasy do odlehlějších vesnic zavádět, popř. zvyšovat jejich denní počet.

Obchody a služby jsou v mikroregionu zastoupeny v malé míře. Jak bylo zmíněno v kapitole 4.8.2, je možné tyto obchody podporovat z dotačních programů Plzeňského kraje. Jde ale zejména o obecní menší obchody se smíšeným zbožím. Pokud jde o obchody patřící podnikatelům, je zde situace složitější. S příchodem supermarketů lidé přestali navštěvovat tyto obchody na vesnicích, a to zejména kvůli nedostatečnému výběru zboží. Podnikatelé si nemohou dovolit mít tak velký výběr jako již zmíněné supermarkety, protože mají větší pravděpodobnost, že zboží neprodají a začnou tak spíše prodělavat. Obchody v mikroregionu tak nabízejí spíše základní zboží (kromě cca dvou obchodů, kde je výběr o něco větší). Pokud budou místní obchody nabízet i místní zboží z farem mikroregionu, je možné, že zvýší zájem obyvatel tyto obchody navštívit a nakupovat farmářské potraviny. Další řešení by mohlo být to, že by místní obchod měla na starosti přímo obec, která by zajišťovala její chod. Služby mikroregionu nejsou tak obsáhlé, ale vyskytují se zde ve větší míře a obyvatelé zde naleznou většinu základních služeb.

V případě pracovních míst by bylo možné ve spolupráci se zemědělským podnikem, který se na území mikroregionu vyskytuje, vytvořit agroturistický cíl, který by nabízel rekreaci pro turisty spojenou se zemědělským zážitkem. Tento cíl by mohl zajistit nová pracovní místa pro obyvatele mikroregionu. Mohlo by jít o pracovní příležitosti v oblasti ubytovacích služeb, pohostinství či služeb. V oblasti turistického ruchu by měl mikroregion "přitlačit" na propagaci svých významných turistických cílů, což by pomohlo k zvýšení jejich návštěvnosti a zvýraznění mikroregionu jako takového.⁷⁸ Touto propagací by mohlo dojít i k větší návštěvnosti webových stránek mikroregionu.

Na základě dotazníku vyplývá, že by občané stáli o vytvoření více míst určených pro sport. V tomto ohledu chybí mikroregionu zejména prostor pro rekreační běhání a většina obyvatel tak tento sport provozuje na silničních komunikacích. To poté může způsobovat problémy projíždějícím automobilům. V rámci podpory sportovní infrastruktury by bylo dobré vytvořit běžecké dráhy a prostory, a to nejlépe hned v několika obcích mikroregionu. Velkým problémem je opět finanční situace obcí. V tomto ohledu by mohli občané obce v rámci své

⁷⁸ Např. Město Radnice má zajímavou pivovarskou historii a v minulých letech proběhla oprava pivovarského sklepa. Tento fakt ale není mezi obyvateli moc znám. Propagace historie pivovarnictví v městě by mohla být podpořena např. Informační tabulí o pivovaru u příjezdu do města.

občanské iniciativy „zatlačit“ na své zastupitele, aby se sport dostal v rámci rozvoje do popředí zájmu.

Společenské akce mikroregionu mohou obce podpořit spoluprací při jejich realizaci. Následně tyto akce mohou propagovat, sponzorovat a informovat o nich občany. Pokud se zajistí návštěvnost těchto akcí, je pravděpodobné, že se jejich počet bude zvyšovat. Důležitým faktorem je zvýšení zájmu občanů o tyto události. Tento zájem může pořadatel vzbudit např. zveřejněním informace, že na společenské akci proběhne soutěž o hodnotné ceny.

Veškerý rozvoj v mikroregionu lze rozvíjet pomocí dotačních programů. Je důležité, aby se zastupitelé veřejné správy v mikroregionu v těchto dotačních programech orientovali a aby dokázali využít příležitostí, které se jim naskytnou. Je potřeba, aby se výše popsané problémy důkladně projednaly. V rámci příprav či realizace rozvojových projektů by mohly obce zvýšit místní poplatky nebo např. udělat veřejnou sbírku.

Závěr

Ačkoliv se venkov postupně vyvíjí, v důsledku nedostatku financí a nízké aktivity zástupců veřejné správy, jde o pomalý a zdlouhavý proces. Venkov se potýká s nespočtem problémů, které je nutno řešit. Řešení problémů je podporováno rozvojovými dotačními programy z vyšších sfér veřejné správy. Tyto programy mohou obce venkova využít ve svůj prospěch. Lze předpokládat, že obce budou mít zájem se do takovýchto programů zapojit. Problémem může být, že na připravené dotace obec nemusí „dosáhnout“, což v praxi znamená, že pokud chce obecní zastupitelstvo zažádat o dotační příspěvek, musí splnit předem daná kritéria, které se ohodnotí a následně bude rozhodnuto, zda obec finanční příspěvek získá či nikoliv. Rozvoj samotný však nemusí být iniciativou pouze veřejné správy. Rozvojových aktérů existuje celá řada a mohou využívat značné množství nástrojů rozvoje.

Cílem teoretické části práce je představení venkova, stejně tak jako popsání jeho vývoje a rozvoje, a to v rozsahu aktérů rozvoje, nástrojů rozvoje a programů, které jsou pro rozvoj určeny.

V praktické části byly provedeny dvě dotazníkové šetření. První z dotazníků byl zaměřen obecně na územní rozvoj venkova. Z výsledků tohoto dotazníku vyplynulo, že respondenti preferují spíše žití na venkově než ve městě, či-li je zde zdůrazněn potenciál venkova. Dále byly doporučeny faktory, na které by se měl vývoj venkova soustředit. Druhý dotazník byl zaměřen na Mikroregion Radnicko. V tomto dotazníku obyvatelé nejprve odpovídali na otázky spojené s Mikroregionem Radnicko obecně, poté na otázky soustředěné na obce, které byly vybrány k podrobné analýze-obec Újezd u Svatého Kříže a obec Lhotka u Radnic. Další šetření proběhlo v podobě rozhovorů se zástupci uvedených obcí. První rozhovor pro zpracování práce poskytla starostka obce Újezd u Svatého Kříže Alena Manková. V rámci tohoto rozhovoru byl popsán plán obce do budoucna. Vyšlo najevo, že obec má nyní kvalitní rozvojový program, který má za cíl zvelebit území obce. Druhý rozhovor proběhl se zastupitelkou obce Lhotka u Radnic paní Annou Srbovou, která uvedla vize a plány obce. Z rozhovoru je patrné, že obec kvůli nedostatku finančních prostředků nemá takové rozvojové plány jako obec Újezd u Svatého Kříže a svou atraktivitu staví zejména na solidaritě a vazbám, které v obci jsou a fungují.

Výsledek analýzy Mikroregionu Radnicko dochází k závěru, že jde o intenzivně se rozvíjející prostor, a to zejména ve frekventovanějším území mikroregionu. Vzhledem

k aktivním zástupcům mikroregionu lze předpokládat, že rozvoj zde bude pokračovat. Důležité by pro mikroregion bylo soustředit rozvojové akce i do odlehlejších a menších obcí. V těchto místech by bylo zapotřebí, aby se zastupitelé obcí více angažovali v dění mikroregionu.

Z bakalářské práce vyplývá, že obec Újezd u Svatého Kříže je schopna konkurovat větším obcím a městu Radnice. V této obci probíhá opravdu rychlý rozvoj, který obyvatelé mikroregionu vnímají a oceňují.

V rámci praktické části byly poukázány silné a slabé stránky mikroregionu i dvou vybraných obcí. Cílem této práce je na slabé stránky poukázat a navrhnout jejich řešení. Tato práce může sloužit jako zpětná vazba zastupitelům Mikroregionu Radnicko, obci Újezd u Svatého Kříže a obci Lhotka u Radnic či jako doporučení na jaké aspekty vývoje se v budoucnu soustředit.

Bakalářská práce zároveň udává doporučení v rámci rozvoje, jako je využívání dotačních programů v rozvojových projektech. Je nutné se na rozvoj soustředit, protože hlavně kvalitní územní rozvoj zajistí do budoucna navýšení hustoty obyvatelstva venkova.

Resumé

The main subject of my Bachelor thesis was Countryside development in Czech Republic. The theoretical part is divided into two parts. The first part includes basic terms and definitions of rural areas, function of countryside and historical rural evolution after 1989. The second part includes rural development. This section is focused in particular on European Union's and Czech Republic's regional policy , on actors and instruments of development, on financial support for development and rural development problems.

The practical part is also divided into two parts. The first part describes the final results and analysis of the questionnaire on the topic of territorial development. In the second part is described the Microregion Radnicko and two villages, which is located in this microregion. The second part also includes the final result and analysis of another questionnaire on the topic of Microregion Radnicko. The practical part of this thesis includes an interview with the mayor of the village Újezd u Svatého Kříže and with the representative of the village Lhotka u Radnic.

The goals of this Bachelor thesis are to describe the problems and opportunities of rural development. The thesis includes a list of problems and their solutions.

The Bachelor thesis can be used as a guide for actors of development and as a guide to plan the future of the Countyside.

Seznam použité literatury

Literatura

BIČÍK, Ivan; JANČÁK, Vít. *Transformační procesy v českém zemědělství po roce 1990*. Praha: UK Přírodovědná fakulta, 2005, ISBN 80-86561-19-4.

BINEK, Jan; SVOBODOVÁ, Hana a kol. *Synergie v rozvoji venkova-aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP, spol. s r.o, 2009, ISBN 978-80-904308-0-8.

HEROVÁ, Irena; MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2008: Proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita. ISBN 978-802-1319-110

KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, ISBN 978-80-7478-733-1.

MAJEROVÁ, Věra a kol. *Český venkov 2008, Proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009, ISBN 978-80-213-1911-0.

MATES, Pavel; WOKOUN, René. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, 2006, ISBN 80-7201-608-3.

PÁSKOVÁ, Martina; ZELENKA, Josef. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde Praha, 2012, ISBN 978-80-7201-880-2

POSPĚCH, Pavel a kol. *Vynalézání venkova v ČR po roce 1989*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014, ISBN 978-80-7325-353-0.

VANHOVE, Norbert. *Regional Policy: A European Approach*. New York: Ashgate Publishing, 1999, ISBN 978-1-138-33033-7

Právní předpisy

Zák. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (v platném znění)

Zák. 128/2000 Sb., zákon o obcích (v platném znění)

Zák. 129/2000 Sb., zákon o krajích (v platném znění)

Zák. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje (v platném znění)

Zák. 248/2003 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu (v platném znění)

Zák. 367/1990 Sb., zákon o obecním zřízení (zrušen)

Zák. 385/2009 Sb., o zemědělství (v platném znění)

Ostatní zdroje

ANTOŠOVÁ, Aneta. *Faktory rozvoje venkovských obcí na Valašsku*. 2018. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Přírodovědecká fakulta

- BÁBÍKOVÁ, Anna. Role místních iniciativ v rozvoji venkova, případová studie území MAS Dolní Morava. Praha .2019. Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta.
- BĚLOHLÁVKOVÁ, Lucie. *Zachování venkova a možnosti jejich vývoje*. Plzeň. 2013. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická. Katedra veřejné správy.
- ČECHÁČKOVÁ, Zuzana. Diverzifikace zemědělských služeb. České Budějovice. 2012. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Ekonomická fakulta
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Regiony soudržnosti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky* [online]. [cit. 21.2.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/regiony-soudrznosti-nuts-2-a-kraje-nuts-3-ceske-republiky>
- DOTACE EU. *Informace o фондеch* [online]. [cit. 21.2.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/informace-o-fondech-eu>
- DRAŽKOVÁ, Šárka. *Programy podporující rozvoj venkova v České republice*. Liberec. 2010. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci. Ekonomická fakulta
- KOLÍNKOVÁ, Aneta. Populační vývoj venkovských oblastí: problémy a možnosti řešení. 2011. Brno. Masarykovo univerzita. Ekonomicko-správní fakulta
- LHOTKA U RADNIC. *Fotogalerie* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.lhotkauradnic.cz/fotogalerie/>
- LHOTKA U RADNIC. *Traktoriáda* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.lhotkauradnic.cz/traktoriada/>
- LHOTKA U RADNIC. *Zastupitelstvo* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.lhotkauradnic.cz/urad-101/zastupitelstvo/>
- Malý sociologický slovník. Nakladatelství Svoboda.Praha 1970. Heslo Obec, str. 252. Dostupné online z: <https://ndk.cz/view/uuid:53099170-84b1-11e2-b238-005056827e52?page=uuid:d69b3ed0-95af-11e2-9142-5ef3fc9bb22f>
- MIKROREGION RADNICKO. *Cykloresort Radnicko* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.radnicko.cz/turista/cykloresort-radnicko/>
- MIKROREGION RADNICKO. *Mikroregion Radnicko* [online]. [cit. 10.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.radnicko.cz/>
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *117D8210-Podpora obnovy a rozvoje venkova* [online]. [cit. 2.3.2021]. Dostupný na WWW: https://www.mmr.cz/getmedia/3d1c25e5-d1d7-4ce6-b86c-1f5cb3c36eec/_2021_vyzva_priloha_1_2021_zasady_117D8210_3.pdf.aspx?ext=.pdf
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Závěrečná zpráva o Programu LEADER ČR. 2009*. Praha. Ministerstvo zemědělství. Dostupný na WWW: http://eagri.cz/public/web/file/297808/Zaverecna_zprava_o_Programu_LEADER_CR.pdf
- MÍSTOPISY. *Lhotka u Radnic* [online]. [cit. 17.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7527/lhotka-u-radnic/pocet-obyvatel/>
- MÍSTOPISY. *Újezd u Svatého Kříže* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7660/ujezd-u-svateho-krize/pocet-obyvatel/>
- NEDVĚD, Jaroslav. *Plzeňský kraj dá letos na udržení venkovských prodejen tři miliony* [online]. [cit. 25.3.2021]. Dostupný na WWW: https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/vesnice-obec-obchod-zakaznik-prodejna-plzensky-kraj.A200123_528386_plzen-zpravy_vb
- NSMAS. *Místní akční skupiny* [online]. [cit. 1.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://nsmascz.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

ODBOR STRATEGICKÉHO ROZVOJE A KOORDINACE VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích* [online]. [cit. 20.2.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>

RADNICE. *Spolky a sdružení* [online]. [cit. 18.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mestoradnice.cz/organizace/spolky-a-sdruzeni/cesky-svaz-zahradkaru/>

SEDLÁČEK, Jan. *Reforma veřejné správy po roce 1989* [online]. [cit. 20.2.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/689-reforma-verejne-spravy-po-roce-1989>

SVOBODOVÁ, Hana. VĚŽNÍK, Antonín. *Úvod do geografie venkova*. Brno. 2014. Pedagogická fakulta Masarykovi univerzity. Katedra geografie.

SZIF. *Národní dotace* [online]. [cit. 2.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.szif.cz/cs/narodni-dotace>

SZIF. *Program rozvoje venkova 2014-2020* [online]. [cit. 1.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>

ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Muzeum* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.ujezdusvatehokrize.cz/obec/muzeum/>

ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Spolky a sdružení* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.ujezdusvatehokrize.cz/obec/spolky-sdruzeni>

ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Strategický plán* [online]. [cit. 15.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.ujezdusvatehokrize.cz/obec/strategicky-plan/>

ÚJEZD U SVATÉHO KŘÍŽE. *Svaťácký zpravodaj, Ročník 7, Číslo 2, Březen-Květen 2021*. Újezd u Svatého Kříže. 2021. Zpravodaj obce.

VESNICE ROKU. *O soutěži* [online]. [cit. 2.3.2021]. Dostupný na WWW: <http://www.vesniceroku.cz/o-soutezi/soutez>

Seznam konzultantů

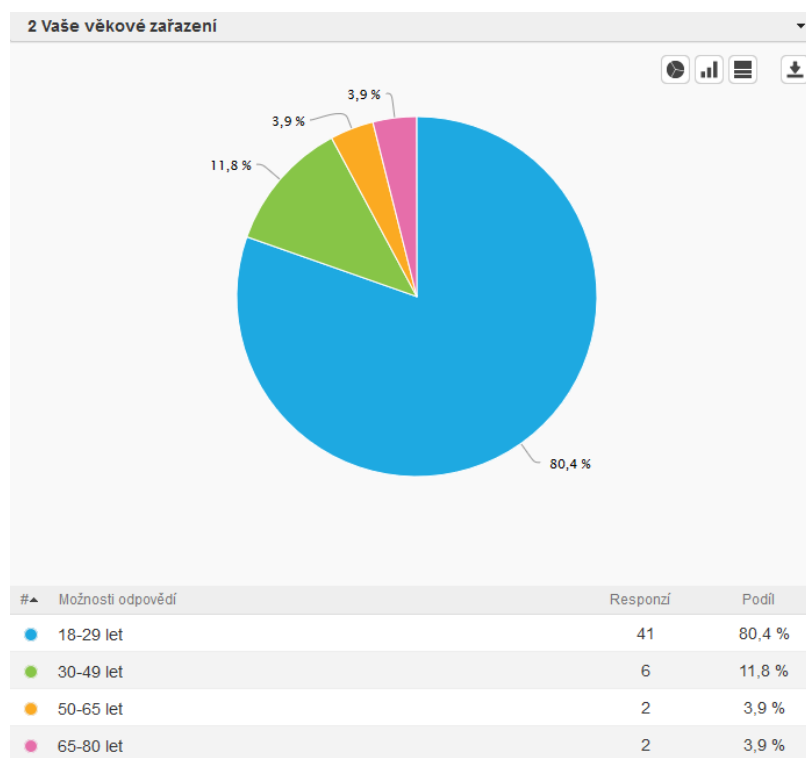
Alena Manková, Újezd u Svatého Kříže, starostka obce

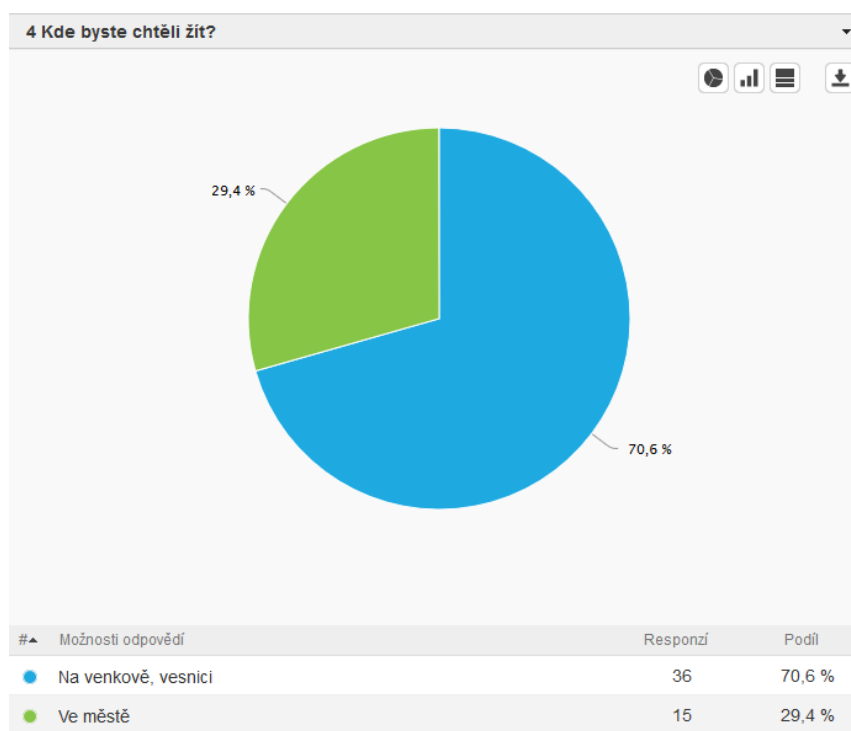
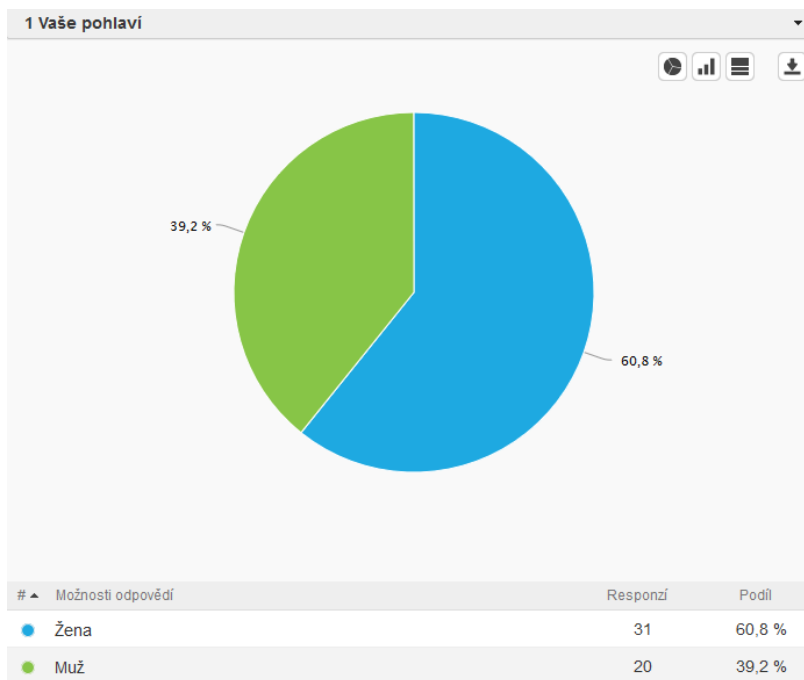
Anna Srbová, Lhotka u Radnic, zastupitelka obce

Přílohy

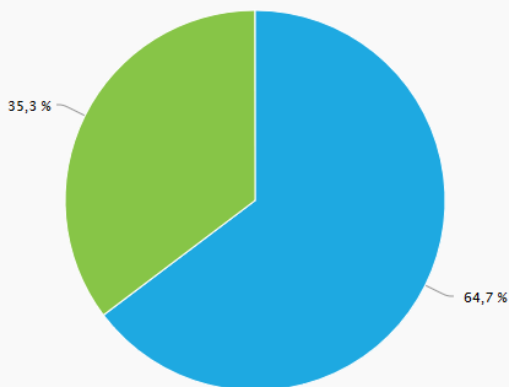
Dotazník na téma Územní rozvoj

(51 respondentů)



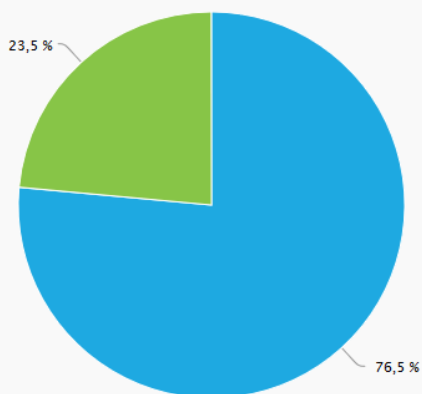


3 Na jakém místě nyní žijete?



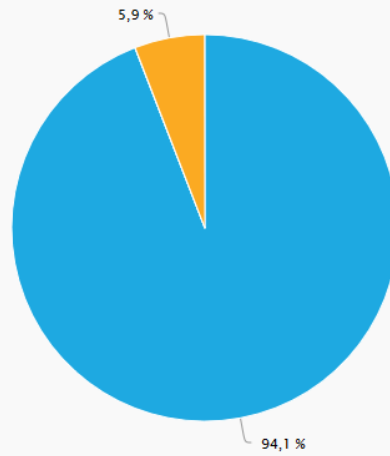
#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
●	Na venkově, vesnici	33	64,7 %
●	Ve městě	18	35,3 %

5 Dali byste přednost rodinnému domu se zahradou na vesnici s delším dojížděním do práce nebo většímu bytu ve městě s bližší dojezdovou vzdáleností do práce?



#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
●	Rodinný dům na vesnici/práce ve městě	39	76,5 %
●	Větší byt ve městě/práce ve městě	12	23,5 %

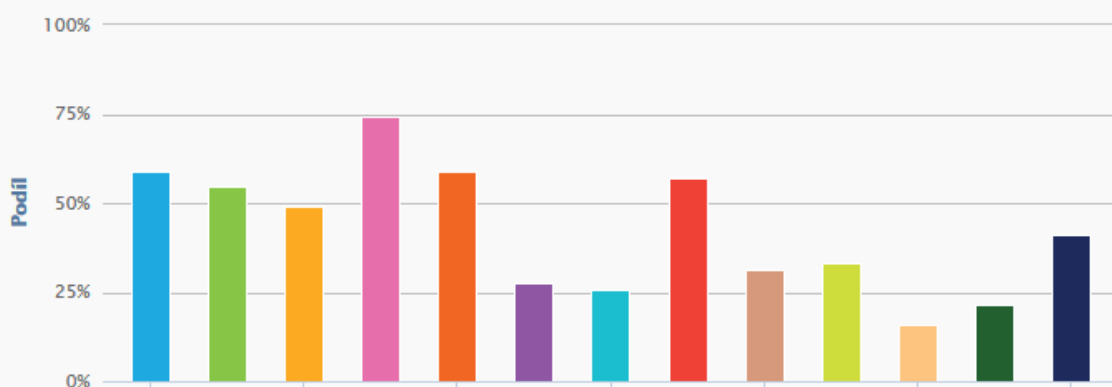
6 Máte řidičský průkaz?



#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
●	Ano	48	94,1 %
●	Ne	0	0 %
●	Ne, ale plánuji to	3	5,9 %

7 Které aspekty z níže uvedených jsou pro Vás důležité na území Vašeho bydliště?

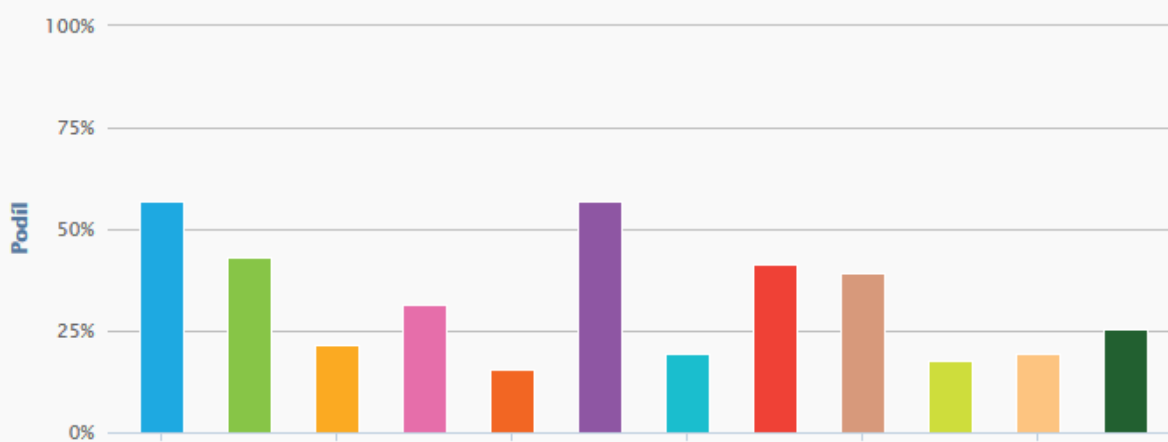
Svisle Vodorovně



#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Dostupná a pravidelná veřejná doprava	30	58,8 %
2	Místo zaměstnání (dostupná pracovní místa)	17	33,3 %
3	spolky a zájmová sdružení	8	15,7 %
4	aktivní zástupci veřejné správy	11	21,6 %
5	Sousedské vztahy	21	41,2 %
6	Obchody a služby	28	54,9 %
7	Místo pro relaxaci, sport, výlety (památky), apod.	25	49,0 %
8	Příroda	38	74,5 %
9	Ticho, klid	30	58,8 %
10	Udržované a opravené silniční komunikace	14	27,5 %
11	Kvalitní občanská vybavenost	13	25,5 %
12	Společenský život, kultura, společenské akce, apod.	29	56,9 %
13	Úzké sociální vazby (rodinné vazby)	16	31,4 %

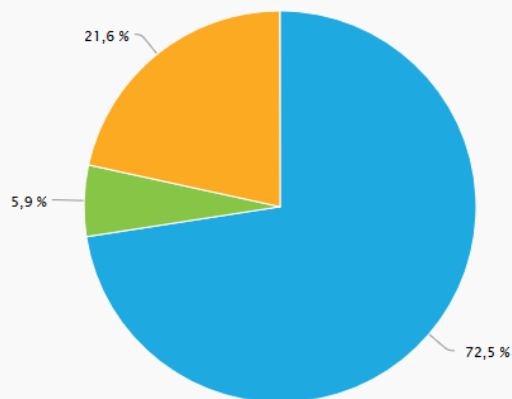
8 Z níže uvedených možností zvolte, co je dle Vás potřeba vylepšit v rámci rozvoje venkova. ▾

Svisle Vodorovně



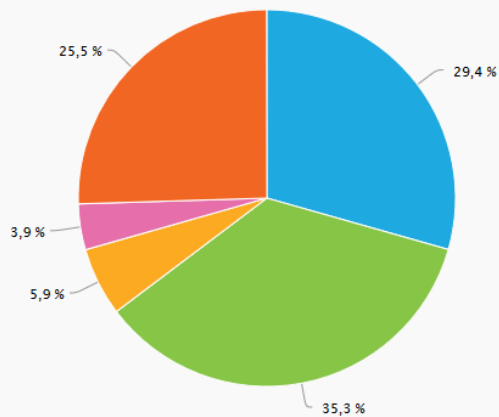
#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Dostupná a pravidelná veřejná doprava	29	56,9 %
2	Spolky a zájmová sdružení (jejich zakládání, rozšiřování)	9	17,6 %
3	Větší aktivita zástupců veřejné správy (zastupitelstvo, apod.)	10	19,6 %
4	Územně dostupné vzdělávání	13	25,5 %
5	Obchody a služby	22	43,1 %
6	Místo pro relaxaci, sport, výlety (památky), apod.	11	21,6 %
7	Příroda a její revitalizace	16	31,4 %
8	Udržování klidu	8	15,7 %
9	Silniční komunikace	29	56,9 %
10	Občanská vybavenost	10	19,6 %
11	Společenský život, kultura, společenské akce, apod.	21	41,2 %
12	Pracovní příležitosti	20	39,2 %

9 Je Vaše obec aktivní v rozvoji?



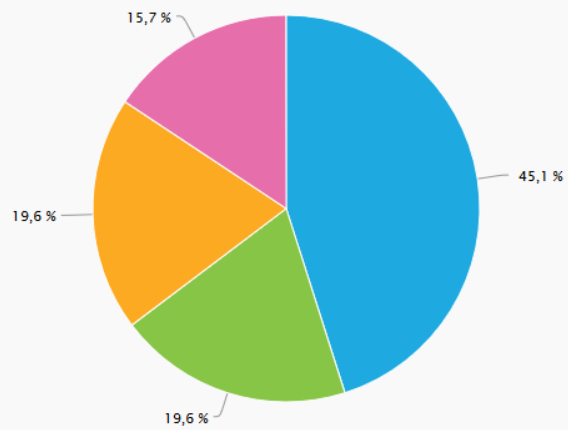
#	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	37	72,5 %
2	Ne	3	5,9 %
3	Nevím	11	21,6 %

10 Ohodnoťte, jak zastupitelstvo Vaší obce rozhoduje o rozvoji v obecním území.



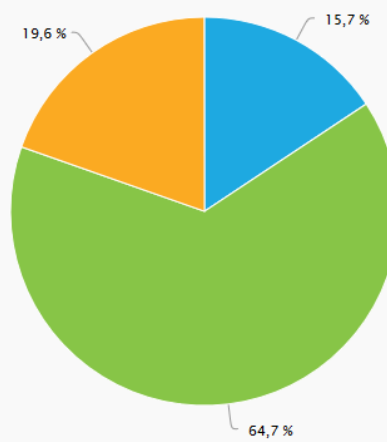
#	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Dobře	15	29,4 %
2	Spíše dobře	18	35,3 %
3	Spíše špatně	3	5,9 %
4	Špatně	2	3,9 %
5	Nevím	13	25,5 %

11 Jste informováni o dotačních programech, do kterých se Vaše obec v minulosti zapojila? ▾



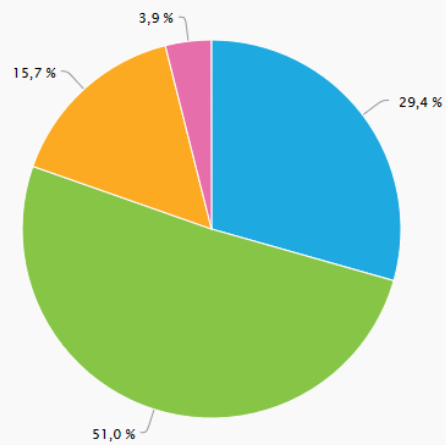
#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	23	45,1 %
2	Ne, ale zajímalo by mě to	10	19,6 %
3	Ne	10	19,6 %
4	Nevím	8	15,7 %

12 Podílíte se na rozvoji své obce? ▾



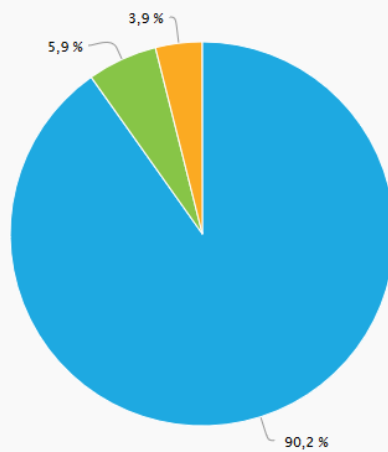
#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	8	15,7 %
2	Ne	33	64,7 %
3	Ne, ale měl/a bych zájem	10	19,6 %

13 Vnímáte rozvoj Vašeho území?



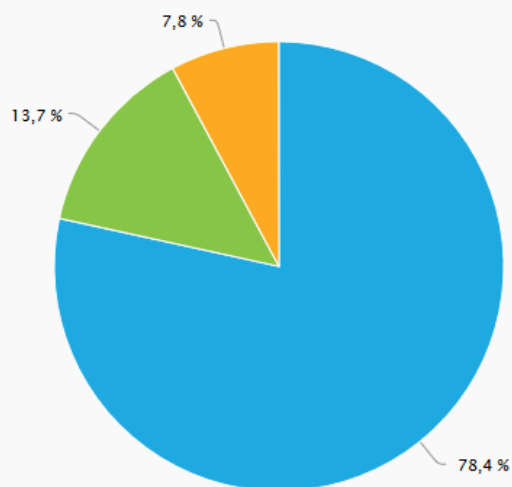
#	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	15	29,4 %
2	Spíše ano	26	51,0 %
3	Spíše ne	8	15,7 %
4	Ne	2	3,9 %

14 Myslíte si, že je v otázkách rozvoje území důležité, aby členové zastupitelstva obce měli bližší vztah se svými občany?



#	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	46	90,2 %
2	Ne	3	5,9 %
3	Nevím	2	3,9 %

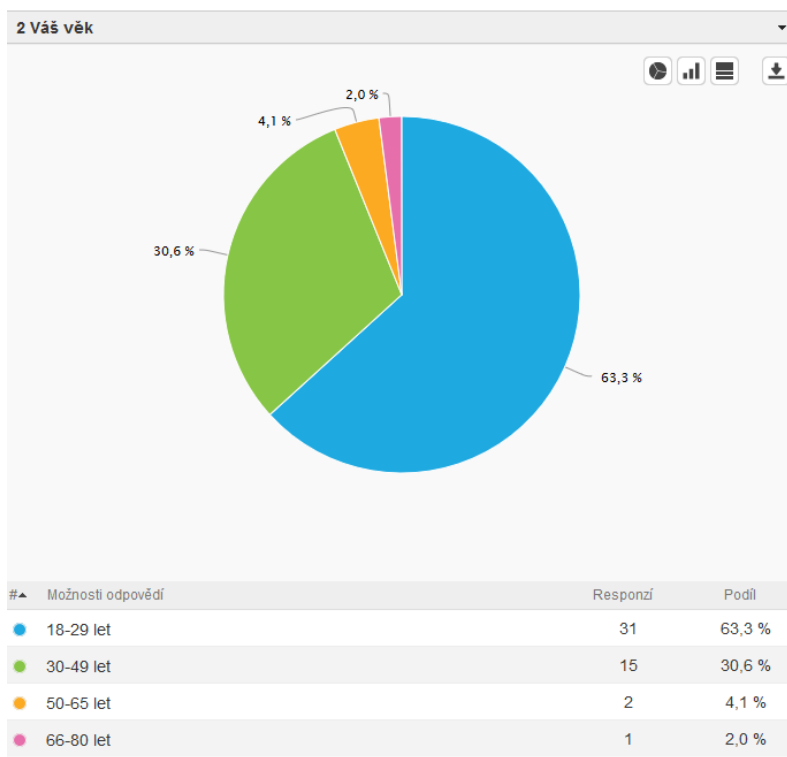
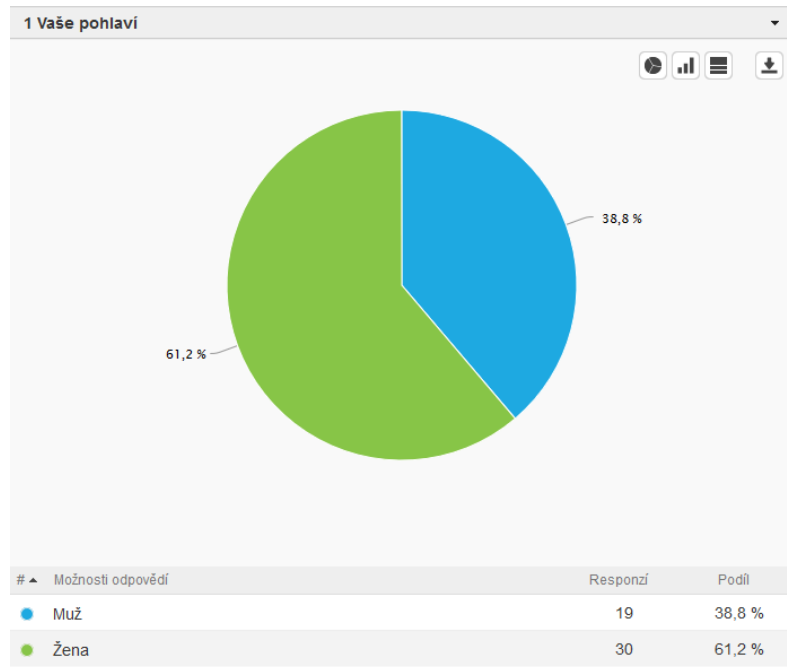
15 Zúčastnili jste se posledních voleb do zastupitelstva na území Vašeho bydliště?



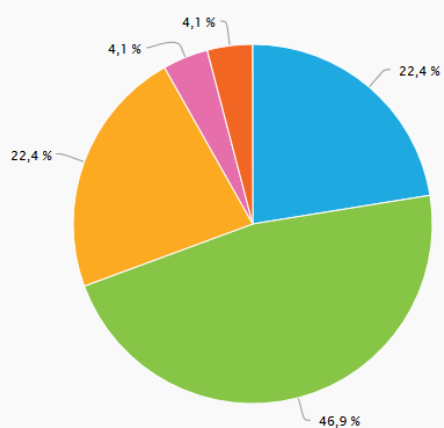
#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	40	78,4 %
2	Ne	7	13,7 %
3	Nepamatuji si	4	7,8 %

Dotazník na téma Mikroregion Radnicko

(49 respondentů)

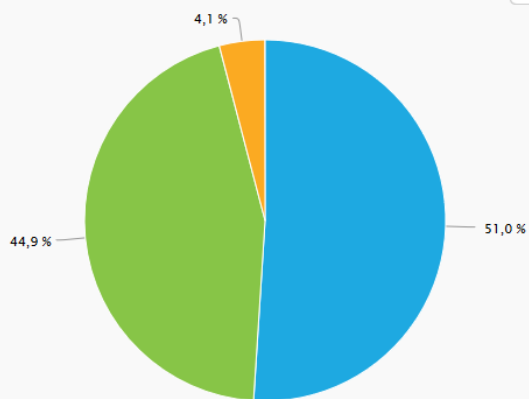


3 Jste spokojeni s tím, jak je mikroregion veden a udržován?

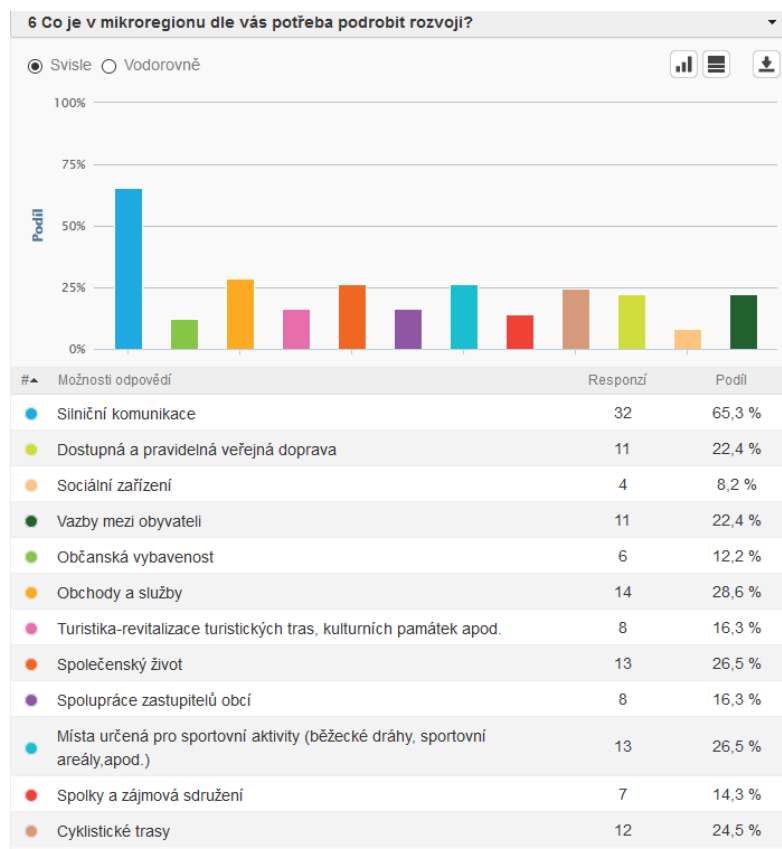
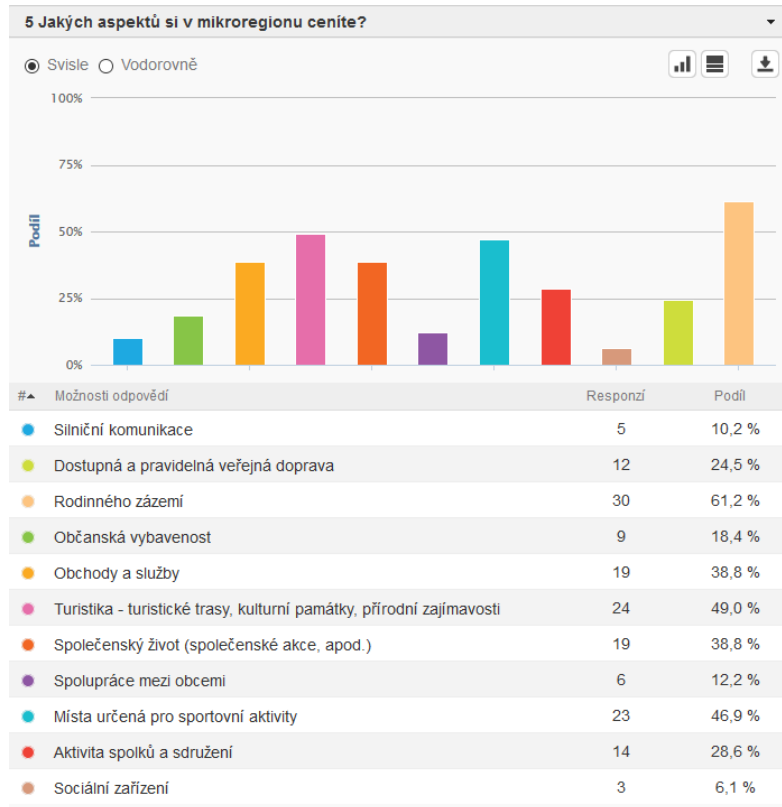


#	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	11	22,4 %
2	Spíše ano	23	46,9 %
3	Spíše ne	11	22,4 %
4	Ne	2	4,1 %
5	Nevím	2	4,1 %

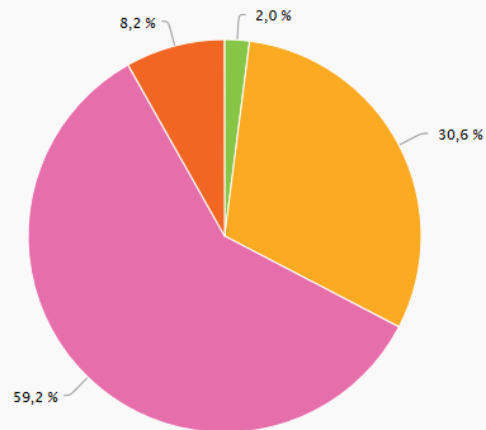
4 Navštívili jste někdy webové stránky tohoto mikroregionu?



#	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	25	51,0 %
2	Ne	22	44,9 %
3	Nevím	2	4,1 %



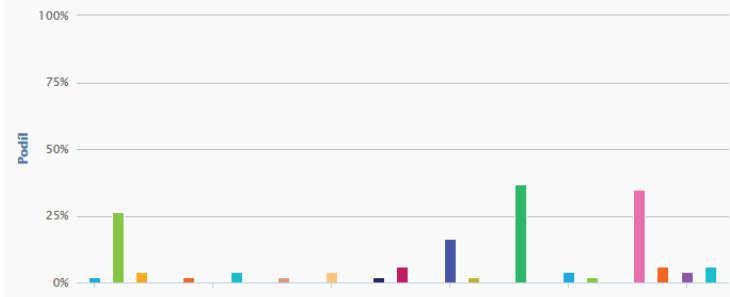
7 Jak dlouho bydlíte (nebo jste bydlel/bydlela) na území mikroregionu?



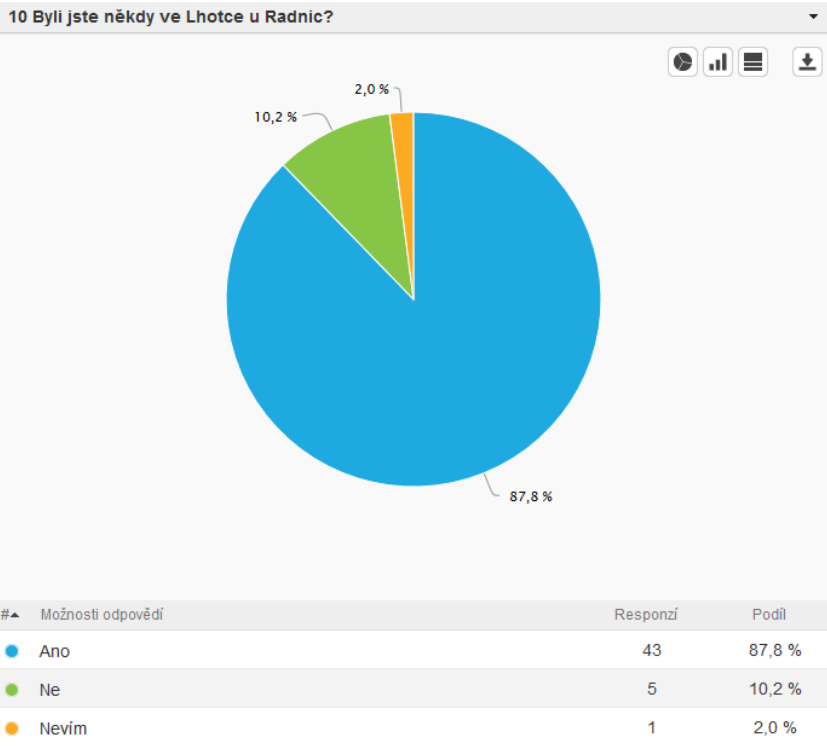
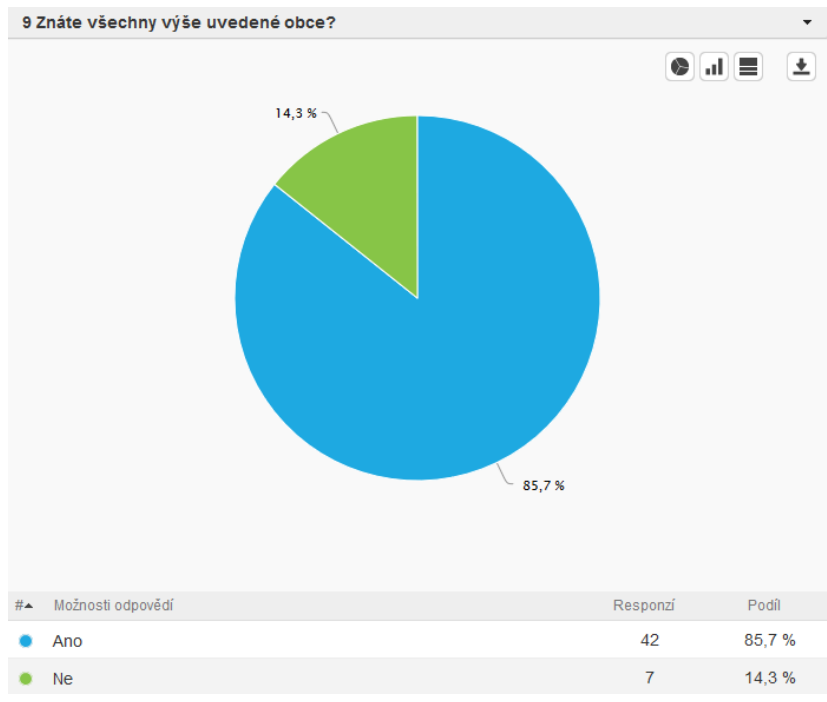
#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
●	1-5 let	0	0 %
●	6-10 let	1	2,0 %
●	11-20 let	15	30,6 %
●	21 let a více	29	59,2 %
●	Nikdy jsem v oblasti mikroregionu nebydlel/a	4	8,2 %

8 Pokud byste si mohli vybrat, v jaké obci mikroregionu byste chtěli žít? (seřazeno abecedně) ▾

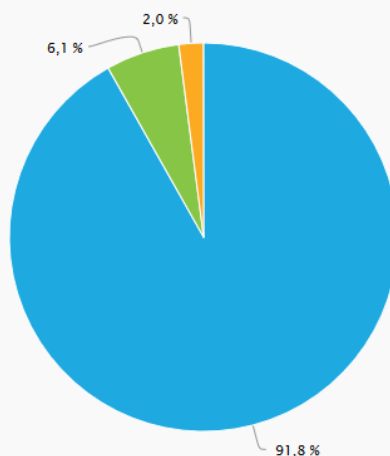
Svisle Vodorovně



#	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Bezděkov	1	2,0 %
2	Chomle	0	0 %
3	Kamenec	2	4,1 %
4	Kladruby	0	0 %
5	Lhotka u Radnic	1	2,0 %
6	Liblín	3	6,1 %
7	Mlečice	0	0 %
8	Němčovice	8	16,3 %
9	Podmokly	1	2,0 %
10	Přivětice	0	0 %
11	Radnice	18	36,7 %
12	Břasy	13	26,5 %
13	Sebečice	0	0 %
14	Skomelno	2	4,1 %
15	Smědčice	1	2,0 %
16	Terešov	0	0 %
17	Újezd u Sv. Kříže	17	34,7 %
18	Vejvanov	3	6,1 %
19	Všenice	2	4,1 %
20	Zvíkovec	3	6,1 %
21	Březina	2	4,1 %
22	Bujesily	0	0 %
23	Bušovice	1	2,0 %
24	Čilá	0	0 %
25	Hlohovice	2	4,1 %
26	Hradiště	0	0 %
27	Chlum	1	2,0 %

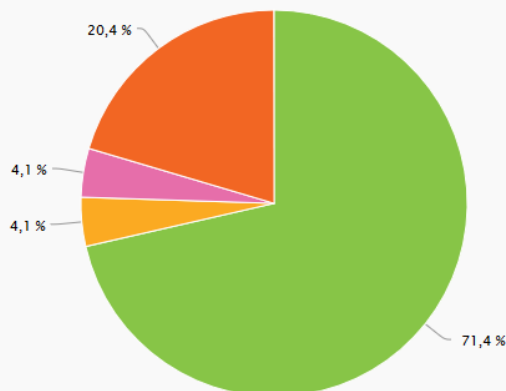


11 Byli jste někdy v Újezdu u Sv. Kříže?



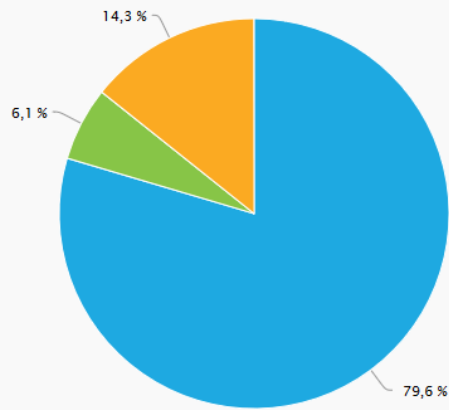
#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	45	91,8 %
2	Ne	3	6,1 %
3	Nevím	1	2,0 %

12 Která z těchto dvou obcí je dle vás aktivnější v rozvoji svého území?



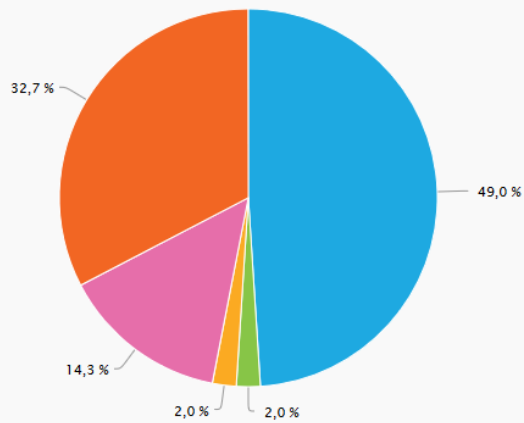
#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Lhotka u Radnic	0	0 %
2	Újezd u Sv. Kříže	35	71,4 %
3	Obě	2	4,1 %
4	Žádná	2	4,1 %
5	Nevím	10	20,4 %

13 Ve které z těchto dvou obcí byste raději žili? Která z obcí je vám atraktivnější?



#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Újezd u Sv. Kříže	39	79,6 %
2	Lhotka u Radnic	3	6,1 %
3	Nevím	7	14,3 %

14 Myslíte si, že jsou tyto dvě obce dobře vedené svými zastupiteli k rozvoji?



#▲	Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
1	Ano	24	49,0 %
2	Ne	1	2,0 %
3	Pouze Lhotka u Radnic	1	2,0 %
4	Pouze Újezd u Sv. Kříže	7	14,3 %
5	Nevím	16	32,7 %

Rozhovor se starostkou obce Újezd u Svatého Kříže

- Jaké změny plánuje Vaše obec v rámci svého rozvoje?

Ve spolupráci s Plzeňským krajem, který nám na v rámci dotačního programu přispěje 500.000,-, máme v plánu opravit schodiště a střechu kulturního domu na návsi obce. Celková suma použitá na tuto rekonstrukci bude 1.100.000,-.

Máme v plánu úpravu lesní cesty k vodojemu a parkoviště u čističky odpadních vod. Zde bychom chtěli zbudovat stání pro obytné vozy. Bude zde zřízena voda a elektřina a zároveň zde chceme vytvořit přírodní park s otevřeným ohništěm a lavičkami.

Připravený máme projekt na opravu a výstavbu obecního úřadu tak, aby v dolní části vznikl prostor pro obecní úřad s obřadní síní a v horních částech obytné prostory.

- Připravujete nějaké turistické zajímavosti jako naučné stezky a podobně?

Připravujeme naučnou stezku skládající se ze 3-4 odvětví tak, aby byla vhodná jak pro rodiny s dětmi, tak i pro cyklisty a zároveň sloužila i pro odpočinkovou procházku. Začátek stezky bude u „rybníčku“, tedy na začátku obec směrem od obce Břasy. Zde bychom chtěli zbudovat „vchod do obce“ ve formě hradiště. Za tímto vchodem bude bychom chtěli vytvořit mohylu s dřevěnou mísou, která je obecním znakem. Na tomto místě bude informační cedule s fotkami z akcí, které proběhly na území obce, dále mapa a dřevěné destičky, na kterých bude vyznačeno strategické místo v obci s odkazem na výše zobrazené fotografie. Další zastávkou na této stezce bude koupaliště, kde bude tabule s informacemi o obci. Následně zastávka na Bohemii, kde bude informační cedule o této části obce a o sklárně, která zde dřív stávala s některými fotografiemi. Dále nedaleko sluneční elektrárny vybudujeme mokřad s informační tabulí o vodních zvířatech a rostlinách. Pod již zmíněnou elektrárnou chceme vybudovat „Včelí stezku“ s modely úlů a na konci této stezky skleněný úl, který bude mít průřez, aby děti viděly, jak to uvnitř takového úlu vypadá.

Konec stezky plánujeme u mohyl nedaleko pravěkého hradiště Radná, kde chceme zbudovat informační ceduli, která by turisty informovala o mohylách a zajímavostech.

- Jaké projekty máte již zrealizované?

Nedávno proběhla rekonstrukce rybníčku u místní hájovny. K této rekonstrukci přibude ještě informační tabule o lesních zvířatech.

V roce 2020 měla proběhnout rekonstrukce místního koupaliště, ale z důvodu koronavirové pandemie byla odložena.

- Mají tyto aktivity pomoc obci k získání nových obyvatel?

Určitě ano. Nyní obec na prodej pozemky pro výstavbu nemá. V budoucnu bude v obci na prodej asi 8 parcel, které ale nejsou majetkem obce a bude je mít na prodej realitní kancelář.

- Jaké jsou vaše vize a cíle?

Chtěli bychom obec propagovat a vyzdvihnout. Lidé k nám často jezdí na pomníček pana Karla Gotta, který zde máme u lípy, kterou mu obec věnovala. Pokaždé tu svítí několik svíček jako vzpomínka.

Rozhovor se zastupitelkou obce Lhotka u Radnic

- Jaké změny plánuje Vaše obec v rámci svého rozvoje?

Tento rok jsme měli v plánu požádat o dotace na opravu silnice a chodníků v obci. Bohužel, tyto dotace zatím nebyly kvůli koronaviru vypsány. Obec dále požádala o dotace na přípravu stavebních parcel, které jsou zde k dispozici. Jde o 4 pozemky, na které je nutné zařídit přívod vody a elektřiny. Následně budou nabídnuty k výstavbě.

V roce 2021 jsme zatím žádné dotační programy nevyužili.

- Připravujete nějaké turistické zajímavosti jako naučné stezky a podobně?

Obecní rozpočet je vzhledem k velikosti obci a jejímu zalidnění malý. Roční příjem činí něco okolo milionu korun. Vzhledem k tomu, že je nutné při žádosti o dotace složit alespoň 1/3 financí z naplánovaného projektu, rozvoj zde probíhá pomalu.

- Jaké projekty máte již realizované?

Nyní probíhá rekonstrukce rodinného domku. Na tuto rekonstrukci z části přispívá Plzeňský kraj. Díky tomuto příspěvku dům musí být po rekonstrukci nejprve 10 let v nájmu, poté je možné ho prodat.

Před 3 lety proběhla oprava silnice vedoucí ze Lhotky na Chockov. Na tento projekt opět putovaly dotace z Plzeňského kraje. Kraj také přispívá na udržení místního obchodu se smíšeným zbožím. Tyto finanční prostředky jsou využity na platbu elektřiny a vody obchodu. Ročně se tato částka pohybuje okolo 50 000,- Kč.

- Mají tyto aktivity pomoc obci při získání nových obyvatel?

Ano, pokud se hustota zalidnění v obci zvýší, bude tu možné intenzivněji provádět další rozvoj. Obec je založená zejména na soudržnosti a obecních událostí. Občané zde „táhnou za jeden provaz“. Před koronavirovou pandemií pořádala obec každý měsíc nějakou událost. V únoru byl realizován výlet do Kralovic na bowling, Mezinárodní den žen jsme vždy oslavovali v místním pohostinství. Tento rok byla alespoň předána kytice každé ženě v obci. V dubnu se pořádala Májka, květen byl zasvěcen výletům do ZOO či do přírodních parků. V červnu zde pravidelně máme dětský den, v červenci fotbalový turnaj a Traktoriádu. Léto zakončujeme událostí „Rozloučení s prázdninami“, v listopadu probíhá „Hubertská“ a v prosinci silvestrovský pochod obcí.

Obec velmi úzce spolupracuje s dobrovolnými hasiči a myslivci v obci, se kterými většinu těchto akcí pořádá.

➤ Jaké jsou vaše vize a cíle?

Naším cílem je navýšit počet obyvatel v obci a udržet přátelské vnitřní vztahy, na kterých si jako obec zakládáme.